

www.e-rara.ch

**Xenophontis et imperatoris & philosophi clarissimi omnia, quae extant,
opera**

Xenophon

Basileae, 1569

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-2225>

Xenophōntos Kyrou Paideias historiōn, biblion deuteron = Historiae Xenophontis de Cyri
Persarum regis institutione, liber II

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelnformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Cares sanè, & Cilices, & Paphlagonēs tametsi roga-
 ti sint, sequuntur tamen negantur. Verum Assyrius,
 cuius & Babylon est, & Assyria reliqua, ducet (ut
 equidem arbitror) equites vicies mille, non paucio-
 res: currus, sat scio, non plures ducentis: peditatum
 autē meo iudicio maximum. sic enim consuevit, quū
 fines nostros inuadit. Dicis tu, inquit Cyrus, hostium
 equites esse ad sexagies mille, cetratorum sagittario-
 rumque plures ducentis millibus. Age vero, quantā
 tui exercitus ais esse copiam? Medorum, inquit, sunt
 equites plures, quam decies mille: cetrati & sagitta-
 rij sanè nostro in territorio sexagies mille fuerint. Ab
 Armenijs, qui finitimi sunt nobis, equitū millia qua-
 tuor aderunt, peditum viginti millia. Dicis tu, inquit
 Cyrus, hostium equitatu nostrum parte tertia mino-
 rem esse, peditatū dimidia. Quid igitur, ait Cyaxares,
 paucos ne Persas arbitraris esse, quos ducere te dicis?
 Et Cyrus: Nobis verò, inquit, an preterea milite sit

De summa
 belli gerēdi
 Cyaxaris
 & Cyri con-
 sultatio.

opus, nec ne, mox deliberabimus. Tu mihi quæ pu-
 gnæ ratio sit singulorum, exponito. Propè omnium, ait
 ille, eadem. Nā & ipsorum & nostri milites sagittarij
 sunt aciaculatores. Quum ergo, subiecit Cyrus, hu-
 iusmodi sint arma: res eminus necessariò gerenda e-
 rit. Ita quidem usus postulat, respondit Cyaxares.
 Et Cyrus: Erit igitur heic, inquit, illorū victoria, qui
 plures fuerint. Multo enim citius pauci à pluribus
 vulnerati perierint, quam plures à paucis. Si ergo, mi
 Cyre, sic comparata res est, quid reperire quis rectius
 possit, quam ad Persas uti mittamus, eademque o-
 pera doceamus, calamitatem ad Persas ipsos pen-
 traturam, si Medis aduersi quid accidat, & maio-
 rem exercitum postulemus? At ego te prorsus hoc
 scire velim, ait Cyrus, copia nos hostes non esse supe-
 raturos, etiam si Persæ vniuersi veniant. Quid er-

De lectioe,
 quæ est in mar-
 gine, consulto
 Annotationes
 H. Stephani.

go tu melius, quam hoc sit, vides? Equidem, inquit
 Cyrus, si essem qui tu, quam celerrimè Persis omni-
 bus huc venientibus eiusmodi facerem arma, quali-
 bus instructi aderunt, qui apud nos Homotimorum
 nomine appellantur. Ea verò sunt, thorax circa pe-
 ctus, in manu leua cratis, dextra copis vel securis.
 Quæ si parabis, efficies ut nobis in aduersos hostes
 pergere tutius liceat, & ipsis futurum sit consultius
 fugere, quam subsistere. Ac nos quidem aduersus
 illos nosmet instruimus, qui subsistent: quotquot au-
 tem fugam arripient, eos vobis equitibusque tribui-
 mus, ut neque fugiendi, neque reflectendi sit ipsis co-
 pia. Hoc pacto quum Cyrus differuisset, visus est
 Cyaxari rectè dicere. Quare nullam de arcessen-
 dis pluribus mentionem faciebat amplius, sed ar-
 ma, de quibus est dictum modò, parabat. Ea propè
 iam expedita quū essent, aderant Homotimi Persarū
 cum illo, qui à Persis mittebatur, exercitu. Itaq, tum
 Cyrus ad eos cōuocatos hæc fecisse verba perhibetur:

Cyri ad Ho-
 motimos o-
 ratio.

κέραια μύθοι καὶ κίλικας ὁ παφλαγόνων πα-
 ρακλήθεται οὐ φασὶν ἔπειτα. ὁ δὲ ἀστυειῶν ὁ
 βαβυλωνίων τε ἔχων καὶ τὴν δὴν ἄστυειαν, ἕως
 μὲν οἶμαι ἰππέας μὲν ἄξιον τὸν μείον διαμεύων, ἀξία δὲ ἰλάτ-
 ἀρματα δ', οὐδ' οἶδ', οὐδ' ἀστυειῶν, περὶ τῶν ἵππων
 οἶμαι παμπόλους. εἰσὼθ' γοῦν ὁπότε δὴ οὐδ' ἴμ-
 ἐλάμ. σὺ, ἔφη ὁ Κύρου, κλεμίουσιν λέγεις, ἰππέας
 μὲν εἰς ἑξακισμύσιους εἶναι, περὶ τῶν ἵππων
 ἕξοτας πλεονὴν ἠκούσμεν ἄστυειῶν. ἀλλ' οὐδ', ἔφη
 νόμους τὴν πλεονῶσιν φησὶ εἶναι; εἰσὶν, ἔφη, κλεμίων ἰπ-
 πῆας μὲν πλεονῶσιν τῶν μυνείων, περὶ τῶν ἵππων
 τοσούτοι γίνονται ἀπ' ἴσως ἰσὺν τῶν κλεμίων καὶ ἑξα-
 κισμύσιοι ἀστυειῶν δ', ἔφη, τῶν ὁμοίων ἡμῶν πα-
 ρέονται ἰππέας μὲν τετρακισχίλιοι, περὶ δὲ διαμύ-
 ειοι. λέγεις σὺ, ἔφη ὁ Κύρου, ἰππέας μὲν ἡμῶν εἶναι
 μείον ἢ τείτον μὲν τῶν κλεμίων ἰππικῶν,
 περὶ τῶν δὲ κλεμίων ἀμφοτέρων ἡμῶν. τί οὖν, ἔφη ὁ
 Κυαξάρης, οὐκ ὀλίγους νομίζεις πέρων εἶναι ὅς
 σὺ φησὶ ἀγνοεῖς; ἀλλ' εἰ μὲν ἀνδρῶν περὶ δὲ ἡμῶν, ἔφη
 ὁ Κύρου, εἴτε καὶ μὴ, τὰ αὐτῶν βουλομένησιν. τὴν
 δὲ μάχην μὲν, ἔφη, λέξον ἐκείτων ἡμῶν ἐστὶ. κλεμίων,
 ἔφη ὁ Κυαξάρης, καὶ τῶν ἡμῶν. τοσούτοι γοῦν εἰσὶ
 καὶ ἀστυειῶν οἷον ἐκείνων καὶ οἱ ἡμέτεροι οὐκ οὐκ,
 ἔφη ὁ Κύρου, ἀκροβολίζεσθαι ἀνάγκη ὅστι, τοιοῦ-
 τῶν γὰρ τῶν ὀπλων ὄντων. ἀνάγκη γὰρ οὕτω, ἔφη ὁ
 Κυαξάρης, οὐκ οὐκ οὐκ τούτω μὲν, ἔφη ὁ Κύρου, τῶν
 πλεονῶν ἢ νίκην πολλὴν γὰρ ἀπ' ἴσως οἱ ὀλίγοι
 ὑπὸ τῶν πολλῶν πηρωσκέμενοι ἀναχρησθήσονται, ἢ
 ὑπὸ τῶν ὀλίγων οἱ πολλοί. εἰ οὖν οὕτως ἔχει, ἔφη,
 ὁ Κύρου, τί ἀλλο τίς κρηττόν βίβρι ἢ κρηττόν εἰς
 τὸ ὄρα, ὅτι ἀμὰ μὲν διδόντων αὐτῶν, ὅτι εἰ πεί-
 30 ὄνται μῆθοι, εἰς τὸ ὄρα δ' ἴσως ἔξει, ἀμὰ δὲ αἰ-
 τῆν πλεονῶν στρατῶν; ἀλλ' ἄστυειῶν μὲν, ἔφη ὁ Κύ-
 ρου, οὐδ' ἴσως, ὅτι οὐδ' εἰ πάντες ἔλθοιεν τὸ ὄρα,
 πλεονῶν γὰρ οὐκ ἀπ' ὑπερβαλλόμενα εἶναι πλεμίουσιν.
 τί μὲν ἄλλο ὄρα εἰς ἀμφοτέρων τούτων; ἕως μὲν αὐτῶν, ἔφη
 ὁ Κύρου, τὸ εἰσὶν, ὡς τὰ χίλια ὄρα ἐπιούμεν
 40 πᾶσι τὸ ὄρα εἰς πλεονῶσιν οἱ αὐτῶν βίβρι
 ἔχοντες οἱ παρ' ἡμῶν, οἱ τῶν ὁμοίων καὶ ἰσὺν
 μύθοι. ταῦτα δ' ὅστι, ὁρᾶς μὲν τὸν τὸ ὄρα,
 γέρον δὲ εἰς τὴν ἀστυειαν, καὶ τῶν ἡμῶν
 εἰς τὴν δεξιάν καὶ ταῦτα πηρωσκέμενοι, ἡμῶν μὲν
 κρηττοί δ' ὁμοίως εἰς ὠαντίους ἰσὺν τὸ ἀστυειαν
 σαῶν, εἰς κρημίουσιν δὲ δ' φθύνει ἢ δ' μὲν αἰρε-
 τώτερον. τὰ ἴσως δὲ, ἔφη, ἡμῶν μὲν αὐτῶν ἰσὺν
 εἶναι μύθωντασ' οἱ γὰρ μὲν τ' αὐτῶν φθύνει, τού-
 τος ἡμῶν καὶ εἰς ἰπποῖς νέμεσθαι, ὡς μὴ ὁλοκαίω-
 σι μὴτε φθύνει μὴτ' ἀναστέφεται. Κύρου μὲν ἔ-
 τας ἔλεξε. τῶν δὲ Κυαξαρίων ἔδοξε τε δὲ λέγειν, καὶ
 τοῦ μὲν πλεονῶν μεταπέμπεσθαι οὐκ ἐπι ἐμμε-
 νῶν, πηρωσκέμενοι δὲ ὅπλα τὰ προφεμμένα καὶ
 κλεμίων τε ἰππικῶν, καὶ τῶν πέρων οἱ ὁμοίμοι πῆ-
 50 ἔχοντες τὸ ὄρα τὸ ὄρα στρατῶν. οὐδ' ἴσως
 εἰπεῖν λέγειται ὁ Κύρου σιωπῶντων αὐτῶν τὰ δὲ
 ἄστυειαν

Ego

Ἄνορθοὶ φίλοι, ἐγὼ ὑμᾶς ὄρω ἀνδρῶν μὲν καὶ πῶ-
 πολιούχων οὕτως, καὶ ταῖς ψυχαῖς πῆρικθαι
 μίλους, ὡς εἰς χεῖρας συμμίσθοντα τοῖς πολεμί-
 οῖς, εὖ δ' ἐπὶ μίλους ὑμῶν πόδας γινώσκων ὅ-
 πι οὕτως ὡς πολιούχοι εἰσὶν ὡς ὅτι πῶς τάτω
 ταχθέντων μάχεται· ἐδύσει μὲν ὀλίγοι σάντων,
 καὶ ὄρθοι συμμάχων συμπίπτοντες κλεμίοις
 πολλοῖς, πάλαι τε π. νῦν οὖν, ἐφ' ὅσοντα μὲν
 ἔχοντες ἀνδρῶν ἡμεῖς οὐ μαμπῶ· ὅπλα δὲ ἔσται
 αὐτοῖς ὁμοία τοῖς ἡμετέροις. τίς γὰρ μὲν ψυχᾶς
 αὐτῶν ἡγήσεται, ἡμετέρον γὰρ ὄρθοι. ἀρῶντες
 γὰρ ὄρθοι οὐκ αὐτῶν μόνον ἀγαθὸν εἶναι, ἀλλὰ ὅ-
 τινι ἀρῶντων ὑμῶν ἀδελφῶν, ὅπως ὡς βέλπι-
 σοι ἔσονται. ὁ μὲν οὕτως εἶπε· οἱ δ' ἠοσθησαν μὲν
 πάντων, νομίζοντες μετὰ πλεονέχεις ἀρῶνται
 εἰς δὲ αὐτῶν καὶ ἔλαβε τοιαῦτα· Ἀλλὰ θαυ-
 μαστὰ μὲν, ἐφ' ἃς ὄρθοι λέγεται, εἰ Κύρου συμφο-
 λῶσθε εἰπὲν ὑπὲρ ἡμῶν, ὅταν τὰ ὅπλα λαμ-
 βάνωσι οἱ ἡμῶν μέλλοντες συμμάχεται. ἀλλ-
 λά γινώσκω γὰρ, ἐφ' ὅτι οἱ τῶν ἰκανωτάτων καὶ
 οὐ καὶ κακῶς ποιῆσαι λόγους, οὗτοι καὶ μάλιστα
 αἰδύονται ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀκρῶν τῶν, καὶ δὴ
 ἐμὲ διδῶσιν οἱ τοιοῦτοι, καὶ μάλιστα τυχερῶν ὄν-
 τα ἢ τὰ πρὸ τῶν ὁμοίων, ὁμοῦ μείζοντες αὐτὰ
 πμῶνται οἱ λαμβάνοντες. καὶ νῦν, ἐφ' ὅτι ὡς ὄρθοι
 πῶς κληθῶντες ὑπὸ Κύρου πολλὰ μάχεται
 ἠοσθησαν ἢ ἐφ' ἡμῶν πῶς κληθῶνται. εἰς τε
 εὖ ὁμοίους καὶ διατάμνοι, βέλαιοντες οὐ-
 σιν ἡγήσονται ἔχεις ὄρθοι, ὑπὸ βασιλείας τε ποι-
 ὄντες καὶ ὑπὸ στρατηγῶν ἢ γιγνώσκοντες, ἢ εἰ ἐφ'
 ἡμῶν εἰς τὸ αὐτὸ ὄρθοι ἀρῶνται. ἀπεινὰ μάλιστα
 οὐδὲ τὰ ἡμέτερα χρῆ· ἀλλὰ πάντες τὸ ὄρθοι
 ἀνδρῶν ἡγήσεται πάντως εὖ φρόνημα. ἡμῶν γὰρ
 ἔσται ὄρθοι χρισίμοις, ὅτι αὐτοῖς βελόντες γί-
 νωνται οὕτως δὴ ὁ Κύρος καταθείς τὰ ὅπλα εἰς
 δ' ἡμῶν, καὶ συγκαλέσας πάντας εὖ πόδας
 στρατώσεως, ἔλαβε τοιαῦτα· Ἄνορθοι πόδας, ὑ-
 μῶν καὶ ἐφ' ὅτι αὐτῶν ἡμῶν χόρα, καὶ ἐ-
 τράφητε· καὶ τὰ σώματα γὰρ ἡμῶν οὐδὲν χεί-
 ρονα ἔχετε, ψυχᾶς τε οὐδὲν κακίονα ὑμῶν πρῶ-
 σκεῖ ἡμῶν ἔχεις. τοιοῦτοι δ' ὄντες, ὅτι μὲν τῆ
 πατρίδου μετέχετε τῶν ἰσῶν ἡμῶν, οὐχ ἐφ'
 ἡμῶν ἀπελαθόντες, ἀλλ' ὅτι τὰ ὑμῶν ὑμῶν
 δὴ ἀγάθων ὑμῶν εἶναι ποιεῖσθαι· νῦν δὲ
 ὅπως μὲν ταῦτα ἔξετε ἐμοὶ μελήσει σὺ τοῖς δε-
 οῖς. ἔξεσι δ' ὑμῶν, εἰ βούλεσθε, ἢ λαβούσας ὁ-
 πλὰ οἷα πρὸ ἡμῶν ἔχοντες, καὶ εἰ χεῖρον ἡ-
 μῶν ἐσὲ, εἰς τὸν αὐτὸν ἡμῶν κίνδυνον ἐμβαί-
 νει· καὶ πῶς τὸ τῶν καλῶν ἀγαθῶν γίγνη-
 ται, τῶν ὁμοίων ἡμῶν ἀξιοῦσθαι· τῶν μὲν οὖν πρῶ-
 ὄντων χρόνον ὑμῶν τε πόδας καὶ ἀκρῶν ἡμῶν
 καὶ ἡμῶν· καὶ εἰ χεῖρον ἡμῶν ταῦτα ποιεῖν ἡ-
 τε, οὐδὲν θαυμαστόν. οὐ γὰρ ὑμῶν ὁλὴ ὄρθοι
 πρὸ ἡμῶν, τὸ τῶν ὑμῶν ἀδελφῶν· ὅτι δὲ τῶν
 ὄρθοι οὐδὲν ἡμῶν ὑμῶν πρῶτον· ὄρθοι
 μὲν γὰρ τὰ ὄρθοι ἀρῶντων ἐκείσε· ἔσται,
 γέρου

Ego vos quidem, amici, quum sic et armatos et pa-
 ratos animis viderem, ut qui manus cum hoste conser-
 turi essetis, Persas vero, qui vos sequuntur, armis
 instructos animaduertere ad pugnam longinquo ma-
 xime committendam: veritus sum, ne si pauci consi-
 steretis, atque ab illis deserti, qui vna vobiscum dimica-
 re debebant, magnam in hostium multitudinem in-
 cideretis, aduersi quid vobis eueniret. Iam autem et
 vobis huc venientibus virilia corpora sunt, in quibus
 desiderari nihil potest, et illi arma vestris similia
 sunt habituri. Animi quidem certe ut in eis aciendo
 quasi excitentur, vestrae partes erunt. Est enim eius,
 qui est cum imperio, ut non modò se virum bonum pra-
 stet: sed etià studiosè efficiat, quò subditi longè optimi
 euadant. Hæc Cyrus verba quum fecisset, gausi sunt o-
 mnes, quòd plures habituros se in pugna socios arbi-
 traretur. Vnus autè ex ipsis hunc in modum loquutus
 est: Equidem fortassis absurda proferre videbor, qui Cy-
 ro dare consiliu velim, ut pro nobis verba tu faciat,
 quum arma sunt accepturi, qui nobiscum in hoste pu-
 gnaturi sunt. Verum enimvero animaduertere videor
 eorum orationes, quibus et ad beneficium praestandum,
 et ad ledendum facultas est maxima, plurimum in ani-
 mos auditorum penetrare. Iidem si munera largiantur,
 ut minor sint, quam quæ ab illis proficiuntur,
 qui sunt accipientibus pares: pluris ea tamè aestima-
 tur. Itidem si modò Persas Cyrus cohortetur, multo
 sunt illi gausuri magis, quam si à nobis hoc praestetur.
 Et homotimorum in ordinè illi cooptati, beneficium
 hoc ducturi sunt longè solidius, si et à filio Regis, et
 ab imperatore proficiantur, quam si opera nostra
 hunc ipsum in ordinè perueniant. Quamquam ne illa
 quidem abesse debent, quæ nostrarum sunt partium. Nam
 profusus quavis ratione ipsorum animi excitandi erunt.
 Quidquid enim illorum virtuti accesserit, id nobis bono
 fuerit. Itaque Cyrus armis in mediu positis, atque omni
 Persarum milite convocato, huiusmodi orationem habuit.
 Vos quidem, Persæ, ut orti estis atque nobiscum eodem in
 solo, et corpora nostris nihilo deteriora habetis: ita
 par est etià vestros animos nostris haudquaquam igna-
 uiores esse. Atque huiusmodi quum sitis, in patria tamè
 pari nobiscum condicione non eratis: non quòd per nos
 arceremini, sed quia vobis onus parandi necessaria
 incumberet. Nunc et mihi (Dysiuuantibus) erit
 cura, ut illa ne desint: et facultas vobis conceditur,
 si quidem ita libuerit, ut sumtis eiusmodi armis,
 qualia nostra sunt, idem nobiscum periculum adea-
 tis, quantumvis deteriore quam nos condicione sitis:
 ac si quid rectè præclareque successerit, præmia no-
 stris paria consequamini. Hactenus sane et vos sa-
 gittis iaculisque usi estis, et nos item: ac si quidem ad
 hæc minus quam nos, habiles fuistis, mirum videri
 non debet. Neque enim vobis ea singulari cum cura
 tractandi, perinde ac nobis, ocium erat. In hoc ne-
 rimus. Nam singulis thorax erit aptatus pectori,
 leuamque

ἐκ τῆς ἐπιπέδου
 παρὰ τὸν ἄλ-
 λος κρῶ

ἡγεμονίαν, ἢ εἰ
 ἐφ' ὅσοντα αὐ-
 τὸ τὸν γίγνηται
 τε ἀπεινὰ

Cuiusdā ex
 homotimis
 oratio

Cyri ad mi-
 lites oratio.

καὶ βίτας

no armorum genere nulla nos re vobis potiores erimus. Nam singulis thorax erit aptatus pectori,
 leuamque

11 leuāq; in manu cratis, quam omnes gestare consue-
 12 uimus, in dextra gladius vel securis, qua hostis op-
 13 positus feriendus erit, neque quidquam verendum,
 14 ne ictu facto aberremus. Quid est igitur in his, quo
 15 nostrum quis ab alio superetur, extraquam auda-
 16 cia, quæ non minor (ut par est) à vobis, quam
 17 à nobis ipsis requiritur? Quid enim causæ fuerit,
 18 quamobrem vos non æquè ac nos victoriam (qua
 19 bonæ res præclaræq; vniuersæ parantur ac confer-
 20 uantur) expetere par sit? Qui fuerit consentaneum,
 21 magis nostra quam vestra interesse, ut rerum potia-
 22 mur, quod quidem vnum facultates victorum om-
 23 nes victoribus largitur? Deniq; ait, Audistis omnia,
 24 & arma ipsa cernitis: quibus si quis indiget, licet ea
 25 capiat, nomenque professus apud ordinis præfectum,
 26 nobiscum eodem sit in ordine. Cui autem satis est
 27 mercenarij loco haberi, arma famulis conuenientia
 retineat. Hæc Cyri verba fuerunt, quæ Perse quum
 audissent, iure se arbitrabantur omnem deinde æta-
 tem rerum in egestate acturos, si ad pares labores,
 eademque præmia inuitati, non paruissent. Itaque
 omnes nomina sua professi, arma accipiunt. Cete-
 rum interea dum hostes aduentare quidem illi di-
 cerentur, necdum tamen adessent: Cyrus & corpo-
 ra suorum roboris adquirendi causâ exercere nite-
 batur, & aciei struendæ rationem ostendere, & ad
 res bellicas animos acueret. Ac primum adeo mini-
 stris à Cyaxare acceptis, mandabat ut abundè mili-
 tibus singulis omnia, quibus esset opus, parata suppe-
 ditarent. Quod quum ita curasset, nihil iam militi re-
 liquum erat, nisi ut bellicas res tractaret. Videbatur
 enim animaduertisse sibi, singulis eos in rebus præ-
 stantissimos effici, qui missis multarum rerum occupa-
 tionibus, vni se operi alicui darent. Quin ex ipsis bel-
 licis exercitijs sagittæ ac iaculi tractatione sublata,
 solum hoc eis relinquebat, ut gladio, crate, thorace
 pugnarent. Quo factum est, ut continuò hanc eis o-
 pinionem inderet, esse nimirum vel pergendum in
 hostem: vel fatendum, se nullius esse pretij socios. Id
 verò fateri graue est illis, qui ali se alia nulla de causâ
 norunt, quam uti pro sumministrantibus alimen-
 ta pugnent. Præterea quum in mentem ei ueniret,
 homines ad illa tractanda multò alacriores esse, quæ
 per quasdam contentiones suscipiuntur: certamina
 militibus indixit earum rerum omnium, quas res
 tractari à militibus, utile iudicaret. Erant autem
 hæc, quæ indicebat: Militi priuato, præfectis obæ-
 dientem se præstaret, impigrum, ad subeunda peri-
 cula promptum, sic tamen ut ordinis obseruans es-
 set, peritum rerum militarium, in armis elegantie
 studiosum, & in huiusmodi rebus omnibus lau-
 dis audidum. Quincurioni, ut & ipse instar boni
 militis priuati sese gereret, & quincuriam su-
 am (quantum eius fieri posset) talem præstaret:

Cyrus ad omne belli rationem suos cõdocefacit

Vnum quiddam esse tractandum.

Certamina Cyrus instituit.

Quid militi priuato facere cõueniat.

Quincurio.

γέρον δὲ εἰ τῆ ἀειδύρα, δ' πάντες εἰδιώματα φο-
 ρεῖν, μάχαιρα δὲ ἢ σάγαις ἐπὶ τῆ δεξιᾷ, ἢ δὴ
 ποίφιν ἐδὲ ἀντίπους δεῖσει, οὐδὲν φυλακτομῆνας
 μήπ ποίφιν τὸν Ἰθαμαρτωλῆ. τί οὖν αὖτ' ὅ τ' ἄ-
 τοις ἐπὶ τῶν ἐτέρων ἡμῶν ἀφ' ὅροι; πολλὴν οὖ
 τόλμη, ἡ οὐδὲν ἡμῶν προσήκη ἡθονα ἡμῶν πρέ-
 χεσθαι. νίκης τε γὰρ ἡδίστου μὲν, ἢ τὰ καλὰ πάν-
 τα καὶ τὰ ἀγαθὰ κτὰ τοῦ καὶ σὺ ζῆ, τί μᾶλλον
 ἡμῶν ἢ ἡμῶν προσήκη; κρᾶτους τε, δ' πάντα τὰ
 τῆν ἡθονα τοῖς κρήσοι δωρεῖται, τί ἐκὸς ἡμᾶς
 μᾶλλον ἢ καὶ ἡμᾶς τούτου δεῖσθαι; τέλει, ἔ-
 πον· ἀκνήκατε πάντα, ὁρᾶτε τὰ ὄπλα ἰ πάν-
 τα· ὁ μὲν χηρῶν λαμβανέτω ταῦτα, καὶ ἀρ-
 ρεφίεσθαι πρὸς τὸν ταξίαρχον εἰς πλὴν ὁμοίαν
 ταξίῃ ἡμῶν· ὅτ' ἂν ἀρκᾷ ἐν μισθοφόρου χεῖρα
 εἶναι, καὶ τιμῆσθαι οἱ τοῖς ὑπερέκεις ὄπλοις. ὁ
 μὲν οὕτως ἔπει. ἀκούσαντες δὲ οἱ ὄπλοισι, οἰ-
 μιζον ἐπὶ πρᾶξι λούμνοι ὥστε τὰ ὅμοια τ' ὡ-
 νοῦντες τῆν αὐτῆν τυχεράν, μὴ δελήσουσι ταῦ
 τα ποιεῖν, δικαίως αὖτ' ἀπὸ πάντων τῶν αἰώνων
 ἀμνηστανούτων βιοτὸν ἔχει· ἰ καὶ οὕτως δὴ ἀρ-
 ρεφόνται πάντες, ἀνιλαβόντες τὰ ὄπλα πάν-
 τος. αὖτ' ὁ δὲ οἱ πολέμοι ἐλέγοντο μὲν προσέ-
 ναι, πρῆσαν δὲ οὐδέπω, ἐν τούτῳ ἐπερᾶτο ὁ Κῦ-
 ρος ἀσκᾶν μὲν τὰ σώματα τῆν μὲν ἑαυτῶ πρὸς
 ἰχθῶν, δισκίον δὲ τὰ τακτική, δὴ γὰρ δὲ τὰς
 ψυχὰς εἰς τὰ πολεμικά. καὶ πρῶτον μὲν λα-
 εῶν πρὸς Κναξάρων ὑπερέτασ, προσέταξεν ἐκεί-
 τοις τῆν στρατιωτῆν ἰκανοὺς ὧν εἰδόντο πάντα
 πεποικιλμένα πρᾶξι· ἔπει δὲ πρᾶσι κινδύνασθαι
 οὐδὲ αὐτοῖς ἄλλο ἐλελοίπει ἢ ἀσκᾶν τὰ ἀμολ-
 ῶν πόλεμον, ἐκείνο δὲ κῶν καὶ τιμῆσθαι δικαίως, ὅ-
 πι οὗτοι κρᾶσι εἰσσε γίγνονται, οἱ αὖτ' ἀφί-
 μνοι τῶν πολεμῶν προσέχον τὸν νοῦν, ἡδὲ ἐν ὄρ-
 γον τραπώνται. καὶ αὐτῆν δὲ τῆν πολεμικῶν
 πολεμῶν καὶ δὲ τῶν μελετᾶν καὶ ἀκοντῶν, κα-
 τέλιπε ἔπει μόνον αὐτοῖς τὸ ἰω μαχίαιρα καὶ
 γέρον καὶ σάγαι μάχαιρα. ὥστε ἐν δὲ αὐ-
 τῆν πρᾶσι κινδύνασ τὰς γνώμασ ὡς ὁμοίως ἴτιον εἶν
 ἡδὲ τοῖς πολεμίοις, ἢ ὁμοίως γκίτιον μὲν οἰός ἀξί-
 ον εἶναι συμμάχου; ἔπει δὲ χαλκῶν ὁμοίως
 γῆσθαι, οἱ πρὸς αὐτὸ εἰδῶσιν ὅτι οὐδέδ' ἐν ἄλλο τρέ-
 φονται ἢ ὅπως τ' μαχόνται ὑπὲρ τῆν τρεφόν, καχόνται
 τῆν. ἐπὶ δὲ πρὸς τούτοις οἰνοήσας, ὅτι πρὸς ὅπο-
 ῶν αὐτὸν γίνονται ἀνθρώποις φιλονηκίαι, πολλὴ
 μᾶλλον ἐδέλοισι ταῦτα ἀσκᾶν, τ' ἀρῶνάς τε αὐ-
 τοῖς πρᾶσι ἀπαίτην ὄψου ἐγνώσκον ἀσκᾶ-
 σθαι ἀγαθὸν εἶναι ἔπει στρατιωτῆν. ἂ δὲ πρᾶ-
 ἔπει, πᾶσι δὲ ἰδιώτῃ μὲν ἰ ἀγαθὸν· ἑαυτῶν πρᾶ-
 χον ὑπερῆ τῶν ἀρῶσι, καὶ ἐδέλοισιν, καὶ
 φιλονηκίαι μετ' ὁ ταξίαρχ, καὶ ἡδὲ σῆμονα
 τῆν στρατιωτικῶν, καὶ φιλονηκίαι πρὸς ὄπλα,
 καὶ φιλόπρον ἡδὲ πᾶσι τοῖς πρᾶσι. ὡς τα-
 δαρχὸς δ', αὐτὸν ὄντα οἰόντες τ' ἀγαθὸν ἰδιώτῃ
 ἰ τῆν ὡς τὰ δα εἰς τ' διωκτῶν τοιαύτῃ πρᾶσι
 δικᾶ

ποῖνται, ἐ-
μῶν βιοτῶν
στρατηγῶν
μὴ ἰδιωτῶν

ικανῶν

μαχόνται

ἀγῶνῶ αὐτοῖς

διεξεδρχω δὲ, πλὴν διεξέδρα ὡσαύτως δὲ λοχα-
 γῶ, ἢν λοχολ' ὡς δ' αὐτως ταξιαρχῶ· (ὡς δ'
 αὐτως ἐκείνη τῆν ὄμιλον ἀρχόντην*, τ' ἀνεπί-
 κλητὸν αὐτὸν ὄντα ὑπὸ μὲν λέγεσθαι ὡ τῆν ἴφ' αὐ-
 τῶ ἀρχόντην, ὅπως ἐκείνοι αὐτῶν αὐτῶν ἀρχοὶ πρὸς
 ξοῖσι τὰ δέοντα ποιοῦνται. ἀλλὰ δὲ πρὸς φωνῆ,
 τοῖς μὲν ταξιαρχοῖς οἱ κρηπίσας δέξασθαι τὰς
 τάξεις πρῶτον, χιλιάρχους ἔσεσθαι· τῆν
 δὲ λοχαγῶν οἱ κρηπίσους δέξασθαι ὅν λοχους
 ἀρξάντων, εἰς τὰς τῆν ταξιαρχῶν χόρας ἐπα-
 ναθήσεσθαι· τῆν δ' αὐτὴν διεξεδρχῶν ὅν κρη-
 πίσους, εἰς τὰς τῆν λοχαγῶν χόρας καὶ ταξί-
 αρχῶν σεσθαι· τῆν δ' αὐτὴν τ' ἐπιμαχοδρχῶν, ὡσαύτως εἰς
 τὰς τῆν τ' διεξεδρχῶν. τῆν γὰρ μὲν ἰδιωτῶν ὅν
 κρηπίσωντας, εἰς τὰς τῆν τ' ἐπιμαχοδρχῶν.
 ὑπὸν δὲ πᾶσι τούτοις τοῖς ἀρχοῖσι, πρῶτον μὲν
 θόρα πρὸς τὴν ἀρχομῶν, ἔπειτα δὲ
 καὶ ὄμιλον πρῶτον αἰ πρὸς ποσει ἐκείνοις συμπί-
 ποντο. ἐπ' αὐτῶν δὲ καὶ μέγιστα ἐλπίδας τοῖς
 ἀξίοις ἐπαίνου, εἰπὲν ὅτι ὑπὸν ἰδιώτην χόρας ἀγα-
 θῶν μάλιστα φαίνοιντο. πρῶτον δὲ νικητῆρια καὶ
 ὄμιλον τὰς τάξεις, καὶ ὄμιλον τοῖς λοχοῖσι· καὶ
 ταῖς διεξέδρα ὡσαύτως καὶ ταῖς τ' ἐπιμαχοδρχῶν,
 ἐκείνοις φαινόνται ὅτι ὑπὸν τῶν τοῖς ἀρχοῖσι ὄ-
 μιλον, καὶ πρὸς μὲν τὰ ἀνοκῶντα τὰ πρὸς φωνῆ
 μῶν. ὑπὸν δὲ τῶν τῶν νικητῆρια ὅτι εἰς τῶν
 ὄμιλον πρὸς τῶν. τῶν γὰρ μὲν δὴ πρὸς ἡ τῶν καὶ ἡσκη-
 το ὡς τῶν στρατῶν. οὐκ ἴσως δὲ αἰ τοῖς κρη-
 σκῶντα, πρῶτον μὲν ὄμιλον ταξιαρχοὶ ἦσαν, μέ-
 γιστα δὲ ὡς τῶν ἰκαίνας εἶναι τῶν τάξιν ἐκείνη· ἢ δὲ τὰ
 ξισ ὑπὸν ἐκείνην ἀνοκῶν. ἰσκήνουν γὰρ δὴ ὄμιλον τῶν
 ξισ. ὡς τῶν ὄμιλον οὐκ ἴσως μὲν αὐτῶν ὡφελ-
 ῶντα πρὸς τῶν μέλλοντα ἀγῶνα ὅσοι, ὅτι ἑώρας
 δὴ μῶν ὄμιλον ὁμοῖως τρεφομένους, καὶ ἐκείνῶν πρὸς
 φωνῆς μόνον, ὡς τῶν ὄμιλον τῶν ἰκαίνας, καὶ κῶν τῶν
 ἑτῶν ἑτῶν εἶναι πρὸς ὄμιλον πολεμῶν. ὡφελῶ-
 ντα δὲ ἑτῶν αὐτῶν καὶ πρὸς τῶν γιγνώσκων
 δὴ μῶν ὄμιλον ὁμοῖως τῶν. ὡς γὰρ τῶν γιγνώσκων
 ὄμιλον καὶ τῶν ἀνοκῶντα πᾶσιν ἑτῶν μῶν ἐγγί-
 νουσαι· οἱ δὲ ἀνοκῶντα ἑτῶν ὄμιλον πρὸς μῶν
 δοκῶντα, ὡς τῶν οἱ ὄμιλον ὄμιλον. ἑτῶν τῶν αὐ-
 τῶν καὶ εἰς τῶν τὰς τάξιν ἀνοκῶντα μῶν ὡφελῶ-
 ντα. ἀλλὰ πλὴν τῶν ὄμιλον. εἶχον γὰρ οἱ μὲν τα-
 ξιαρχοὶ ὑπὸν ἑαυτοῖς τὰς τάξιν τ' ἐπιμαχοδρχῶν,
 ὡς τῶν ὄμιλον εἰς ὄμιλον πολεμῶν ἢ τὰς, οἱ δὲ λο-
 χαγοὶ ὄμιλον λοχους· ὡσαύτως οἱ διεξεδρχῶν τὰς
 διεξέδρα, καὶ οἱ τ' ἐπιμαχοδρχῶν τὰς ἐπιμαχοδρχῶν.
 τῶν δὲ ἀνοκῶντα τὰς τάξιν ὄμιλον ἑτῶν αὐτῶν
 ἀνοκῶντα εἶναι, καὶ εἰς τῶν μὲν ταξιαρχῶν, καὶ εἰς
 τῶν, εἰ ταξιαρχῶν, ὄμιλον καὶ ταξιαρχῶν. ὡς τῶν γὰρ
 καὶ λῶν καὶ ἐξέδρα ἢ αὐτῶν δὴ ἐπιμαχοδρχῶν,
 εἰσι, καὶ ὄμιλον καὶ ταξιαρχῶν τῶν, σωμα-
 τῶν τῶν τῶν ὄμιλον, ὑπὸν τῶν, ὡς τῶν γὰρ
 τῶν ὄμιλον εἶναι ἢ ὄμιλον χόρας ἐκείνοις αὐ-
 τῶν ὄμιλον. ἑτῶν δὲ ὡφελῶντα αὐτῶν ὄμιλον τρε-
 φομένους καὶ πρὸς τῶν ὄμιλον δὴ μῶν αὐτῶν ἐξέδρα
 λέγειν, ὅτι ἑώρα καὶ τὰ δὴ μῶν τ' τὰ ὄμιλον τρεφομένους
 ὄμιλον

Decurioni, decuriam: primipilo, manipulum: iti-
 demq; praefecto ordinis, & unicuique praefectorum
 ceterorum, quum ut ipse positus extra reprehensive-
 nem esset, tum operam daret, ut suo sub imperio prae-
 fecti subiectos vicissim sibi in officio continerent. Prae-
 mia vero proponebat, ordinum quidem ductoribus, ut
 qui ordines longè optimos reddidisse viderentur, tri-
 buni fierent: primipilis autem, ut qui manipulos effecisse
 optimos viderentur, eorum in locum succederent, qui
 fuissent ordinum ductores: itidem optimi decuriones in
 primipilorum, quincuriones in decurionum, priuatorum
 militum praestantissimi quincurionum in loca consti-
 tuerentur. Atque omnes hi sane praefecti hoc primum ha-
 bebant, quod a subditis colerentur: deinde honores
 etiam alij, quos cuique tribui par erat, consequebantur.
 Quin & maiores spes laude dignis ostendebat, si quod
 sequituro tempore bonum maius adfulgeret. Totis
 etiam ordinibus, totis manipulis, decurijs, quincu-
 rarijsq; premia victoriae denuntiabat, si se praefectis
 suis obediuntissimas declararent, ac quae indicta fore-
 rent summa cum alacritate obirent. Ipsa quidem prae-
 mia erant eiusmodi, qualia multitudini conveniunt.
 Atque haec sunt, quae & ipse indicabat, & in quibus
 se miles exercebat. Ceterum tabernacula ipsis tot
 quidem numero construxit, quot erant praefecti or-
 dinum: magnitudine vero tanta, ut ordinibus sin-
 gulis sufficerent. Quilibet autem ordo militibus cen-
 tum constabat. Atque hoc modo centuriatim taber-
 nacula figebant. Existimabat autem eos ad futurum
 praelium ex tali contubernio consequuturos hoc com-
 modi, quod paratione se alij cererent: itaque nemo
 remissius agere, vel gerere se adversus hostem igna-
 vius per hanc causam poterat, quasi minus ipsi sup-
 pedaretur. Etiam aliquid utilitatis ipsi videbantur
 ex contubernio ad cognoscendum sese mutuo cape-
 re. Nam ex eo, quod nosset se inter se, maiorem in
 omnibus verecundiam excitari arbitrabatur: quum
 qui ignorantur, illorum hominum more, qui in te-
 nebris degunt, magis esse proclives ad sceleratè agen-
 dum videri possint. Itidem huiusmodi contuber-
 nium ipsi admodum profore videbatur ad disponen-
 dum ordines accuratè. Nam ductores ordinum per-
 inde sub se dispositos ordines habebant, atque si sin-
 gillatim iter ordo faceret: itemq; primipili manipu-
 los: decuriones, decurias: quincuriones, quincurias.
 Disponi autem ordines accuratè, utilissimum ei vi-
 debatur esse, quum ad id ne perturbarentur, tum ut
 perturbati citius redintegrari possent: quemadmo-
 dum lapides & ligna, quae construenda sunt, ut
 temerè disiecta fuerint, facile tamen coaptari pos-
 sunt, si notas quasdam habeant, de quibus unde singula
 sint, agnoscere manifestò queat. Deniq; de cunctis mu-
 tuo capturos hoc etià comodi putabat, ut minus sese
 deserere uellet: quod videret etià bestias unà nutritas
 arden-

Decurio.
 Primipilus.
 Ordinū præ-
 fecti, & ce-
 teri.
 Singulis sua
 præmia pro-
 ponit.
 Totis itidem
 ordinibus,
 manipulisq;
 præmia con-
 stituit.
 Tabernacu-
 la singulis ce-
 turijs con-
 structa.
 Cur milites
 in contuber-
 nio degere
 uoluerit,
 causa primā
 Altera.
 Tertia.
 Quarta ra-
 tio.

κλιμένων στρατιωτῶν· μά δ' ἔφη, τῶν δὲ μὲν οὐδ' οὐ
 ἔσονται, ἄλλ' ἂν ἡμῶν τῶν οὐ μέσῳ οὐθὲς οὐδέ πο-
 τε ἀρξέται, καὶ ἐγὼ ἀκούσας ἠθέλω τὴν ἐπὶ μάχῃ
 δοκίμην ἔχειν, καὶ ἐκείλευσα βύθους αὐτῶν πρὸς ἐμέ.
 ὁ δὲ μάλα βῆσθ' ἔπειτα κτῶς ὑπὸ κρούσει. ὡς δὲ τὰ
 πῶδι φέρουμιν ἠκα πρὸς ἡμᾶς, ἄτε, οἴμαι, ὑστάτως
 λαμβάνοντασ, τὰ σμικρότατα λελεμμένα λῶ,
 ἐνταῦθα δὴ ἐκείνθ' ὡσάν ἀνιθεῖς δὴ λ' ἐγεί-
 νεθ'· καὶ εἰπὼ πρὸς ἐαυτῶν, τὸ τίχης, τὸ ἐμὲ νῦν
 κληθῶτα ἰδούρου τυχεῖν. καὶ ἐγὼ ἔπειτα, δὴ μὲν μὴ
 φρόντιζε· αὐτίκα γὰρ ἂν ἡμῶν ἀρξέται, καὶ σὺ
 πρῶτ' ἂν λήψῃ τὸ μέγιστον. καὶ οὐ τὸ οὐτῶ πῶδι
 φέρε τὸ τρίτον, ὅπῃ δὴ λειπῶν λῶ τὸ πῶδι φο-
 ρᾶσ· καὶ ἐκείνθ' ἔλαβε μετ' ἐμὲ δὲ οὐτῶ. ὡς δ' ὁ
 τρίτ' ἔλαβε, καὶ ἔδραυ αὐτῶν μείζον ἐαυτῶ λα-
 βῆν, καὶ ταβάλλῃ δ' ἔλαβον, ὡς ἔτορον λη. λόμινθ'.
 ἰ καὶ ὁ μάλισθ' οἰόμεθ' αὐτῶν οὐδ' οὐ πὶ δ' ἔαδ
 ὄλου, ὅχθ' ἰ πῶ φέρων πρὶν λαβῆν αὐτῶν ἔτε-
 ροις. ἐνταῦθα δὴ οὐτῶ βχεῖρας λῶεκε τὸ πῶ-
 δ' ὡς τε ἀνὴρ ὄμιν αὐτῶ δ' ἔλκῃ φ' ὄλου. ὁ δ' ἔ-
 ἐπ αὐτῶ λειπῶν λῶ τῶ ἐμὲ ἀπῆρασε, βῆσθ' πρὸς
 ἑσὺ τῶ ἐκωεπλῆθαι τε καὶ ὀργίσειται τῆ τυ-
 χῃ ἰ δυσφοροῦμινθ' ἀνιθρεφον. ὁ μὲν δὴ λοχα-
 γὸς ὁ ἐγγύτατα ἡμῶν ἰδῶν (σωκερότησι τε τῶ
 χεῖρε, καὶ τῶ) ἰ γέλοπι ἠυφραίνεθ'. ἐγὼ μὲν τοι,
 ἔφη, πρὸσε ποιοῦμιν βῆθῃ. οὐδὲ γὰρ αὐτῶ ἰδῶν
 νημῶν καὶ τῶν γέλοπι τοιοῦτον μὲν δὴ τοι,
 ὡ κῦρε, οἶα τῶν ἐταῖρων ἰδιδ' ἔκνῶ, ἔφη. ἰδι μὲν
 δὴ τούτῳ, ὡσπρ' εἰκός, ἐγέλασεν. δὴ μὲν δὲ πρὸς ἔ-
 λεξε τῶν ταξιαρχῶν· οὐτ' ἂν μὲν δὴ, ἔφη, ὡ κῦρε,
 ὡς εἰκοι, οὐτῶ ἰ δυσκόλως ἐπέτυχον· ἐγὼ δὲ, ὡς
 σὺ διδάξασ ἡμᾶς τὰς τάξις ἀπέπεμψασ, καὶ ἐ-
 κέλευσας διδάσκῃ τῶ ἐαυτῶ ἐκαστον τάξις ἀ-
 πῶ ἂν ἡμᾶς ἰδῶν, οὐτῶ δὴ καὶ ἐγὼ, ὡσπρ' καὶ
 οἱ ἄλλοι ἐποιοῦν, ἔλθῶν ἐδιδάσκῃ οἶα λόχου.
 καὶ σῆσας τῶν λοχαγῶν πρῶτον, καὶ τάξις δὴ τα
 ἐπ' αὐτῶ ἀνῶρα νεανίας, καὶ τῶν ἄλλοις ἢ ὄμιν
 δ' ἂν, ἐπειτα σῆσ ἐκ τῶ ἐμπεραθῶν, βλέπων εἰς
 τῶν λόχων, ἰδι καὶ μοι ἰδῶν καὶ ἰδῶν εἶναι, πρῶτῶ
 ναι ἐκέλευσα. καὶ ὁ ἀνὴρ τοι ὁ νεανίας ἐκείνθ'
 ἰ πρῶσελθῶν τῶ λοχαγῶν ἐμπεραθῶν, πρῶτε-
 ρ' ἰ εὐφραίνεθ'. καὶ γὰρ ἰδῶν ἔποισ· ὡ ἀνῶρα πε, πῶ
 ποίσις; καὶ ὁ ἔφη, πρῶ δ' ἰδῶν, ὡσπρ' σὺ κελύ-
 εις. καὶ γὰρ ἔπειτα, δὴ μὲν ἐγὼ οὐ σὲ μόνον ἐκέλευσα,
 δὴ μὲν πάντας πρῶτῶν. καὶ ὁ ἀκούσας βῆσθ',
 μεταστραφῆς πρὸς τῶν λοχίτας ἔπειτα, οὐκ ἀ-
 κούετ', ἔφη· πρῶτα ἔπονθ' πρῶτῶν πάντας;
 καὶ οἱ ἀνῶρες πάντες πρῶτῶν τῶν λοχαγῶν,
 ἔλθῶν πρὸς ἐμέ. ἐπεὶ δὲ ὁ λοχαγὸς αὐτῶ ἀνῶρα
 εἰλε, ἰδυσφόρου τῶ, καὶ ἔλεγε· ὡσπρ' ἰδῶν
 πρῶτασ; νῦν γὰρ ὁ μὲν κελύει πρῶτῶν, ὁ δ'
 οὐκ ἔα. ἐγὼ μὲν τοι ἀνεμῶν ταῦτα πρῶτασ, ἰδῶν
 χῆσ ἰ αὐ κατὰ χροῖσας, ἔπειτα μὲν οἶα τῶ ὄπι-
 ὄν κινῆσαι πρῶτασ ὁ πρῶτῶ ἠγῆται, δὴ μὲν
 βῆσθ' μόνον ὄρεν πάντας τῶ πρῶτῶ ἐπέτασ.
 ὡς δ' εἰς τῶν πρῶτασ τῶ ἀπῶν ἦλθε πρὸς ἐμέ, καὶ
 ἐκέλυ-

circulo decumbebant, exclamans: Per Iouem, ait,
 nulla hic est equalitas, si a nobis, in medio qui sumus,
 nemo vniquam incipiet. Quod ego quum audissem,
 graue molestumq; putabam, medios loco esse deterio-
 re videri, ac militem ad me mox arcesso. Parebat in
 hoc ille mihi modeste admodū. Quumq; ad nos per-
 uenissent ea, quæ circumferebantur, minimaq; par-
 tes relicta nobis essent, quippe quibus loco vltimo su-
 mendum erat, heic ille nō dissimulato dolore secum:
 10 Hei fortuna aduersam, ait*, qui iam huc sim arcesf. Lesio margi-
 nis sententiam
 huiusmodi ha-
 bet: Qui iam
 huc arcestius
 deteriora, quā
 alij, capiam.
 situs. Et ego: Ne moleste feras hoc, inquam. Modò e-
 nim a nobis incoabit, ac tu primus quod maximum
 erit capies. Interim [coquus] tertium circumferebat,
 id quod solum ut circumferretur, restabat: Et sume-
 bat ille post me secundo loco. Quum autē et tertius
 sumisset, visus est ei maius suo cepisse. quapropter id
 quod sumserat abijcit, quasi aliud sumturus. At co-
 quus, qui hominem obsonio non egere putaret, disce-
 dens, prius circumferebat quā aliud ille sumisset. Ibi
 20 tum ille vsq; adeo grauiter hunc casum tulit, vt quū
 absumptū esset obsoniū quod ceperat, reliquum etiā
 in quod intingeret, (quia perturbatus erat, ac fortu-
 na irascebatur) per indignationē euerteter. Id pri-
 mipilus nobis proximus quum videret, cōplossis ma-
 nibus visu se recreabat. Ego sanē tu sive me simula-
 bam, qui ne ipse quidem risum continere poteram.
 Eiusmodi, Cyre, quemdam e socijs nostris esse, signi-
 fico tibi. Heic quum omnes, vt par erat, arcessissent:
 alius ex ordinum ductoribus quidam : Hic qui-
 dem, inquit, in hominem, Cyre, (quemadmodum
 30 apparet) morosum incidit. Ego verò, quum tu nos
 de ordinibus edoctos ablegasses, atq; imperasses vti
 quisq; suum ordinem ea doceret, quæ nos abs te didi-
 cissimus: ita igitur et ipse discedēs abs te, quæ admo-
 dum facere videbam ceteros, manipulum vni eru-
 diebā. Quumq; loco primo statuissem primipilum, ac
 post hūc iuuenē quemdam ordinasse, itidemq; ce-
 40 teros, quo quemq; loco putabam disponendum: sta-
 bam deinde ab anteriori parte, versusq; manipulum
 respiciens, quum opportunū mihi visum esset, pro-
 gredi iussi. Ibi tum iuuenis ille progressus ante primi-
 lum, prior incedebat. Quod ego uidentis: Quid tu agis?
 inquam. Et ille, Progredior, ait, vti mandas. Ego ve-
 rō nō te, inquā, solum iubebam progredi: sed omnes.
 Id ille quū audisset, ad manipulares conuersus: an nō
 auditis, ait, mādare hunc, vt procedamus omnes? tū
 illi primipilū omnes prætergressi ad me accedebant.
 Quum aut primipilus eos ad locum reuocaret, stoma-
 chabantur, et, Vtri parēdum erit? quærebant. Iam
 50 enim hic progredi iubet, ille vetat. Hæc ego ferens
 equo animo, deq; integro suo quæq; loco disponēs ne
 quis se posteriorū prius cōmoueret edicebā, quā an-
 terior præcederet: adeoq; unū hoc spectarēt oēs, ut an-
 teriorē sequeretur. Quidā verò facturus iter in Per-
 d siam;

δοκίμη τυχεῖν

καὶ ὁ μάλισθ' οἰόμεθ'

δυσκοῦ μὲν

ἀνῶρα ἰδῶν

δυσκοῦ

πρῶτῶν

κτύπη χροῖ

Lesio margi-
nis sententiam
huiusmodi ha-
bet: Qui iam
huc arcestius
deteriora, quā
alij, capiam.

Disciplina
militaris e-
xemplum.

siam, ad me quū veniret, epistolamq; posceret, quam ad meos perscripserā: mando primipilo, (is enim quo esset loco sita epistola norat) curreret allatū eas litteras. Ibi tum hoc currēte iuuenis ille cū thorace copideq; primipilum sequitur, idq; videns manipulus vniuersus unā currebat: atq; hoc pacto epistolam omnes adferūt. Sic adeo meus, inquit, manipulus omnia tenet accuratē, quæ abs te nobis imperata sunt. Heic alij quidem meritō propter hoc satellitium in epistola [ferēda] ridebant. Cyrus autem: Pro Iupiter, vosq; Dij oēs, ait, cuiusmodi nobis socij sunt, qui de leniri tam leui negotio possunt, ut multorū ex ipsis amicitia etiam exiguo cōciliari obsonio queat? qui item adeo sunt obediētes, ut prius quā quid imperatum sit norint, obtemperent? Equidem qui potius optādi sint, quā huiusmodi milites, nescio. Atq; hoc modo Cyrus unā ridens, milites hosce collaudabat. Erat autem fortē tum in tabernaculo quidam ex ordinū ductoribus, cui nomen Aglaidas, homo quod mores attinebat, ex numero seueriorum. Is in hunc modum orsus: Tu ne verū hos, inquit, loqui putas Cyre? Quid ergo sibi volunt, subiecit Cyrus, dum mentium tur? Quid aliud, inquit, nisi quod risum mouere volunt? cuius rei causa & loquuntur hæc, & ostentāt sese. Tum Cyrus, Bona verba quæso, ait, noli hos appellare ostentatores. Nam nomen hoc Ostentatoris impositum mihi quidem videtur ijs, qui se simulant vel esse ditiores quā sint, vel fortiores, quiq; polliceantur ea se præstaturus, quibus ipsi non sint pares: atq; id tum demum, si pareat ipsos hæc accipiendi aliquid, lucrandiq; gratia facere. Qui verò risum alijs secum versantibus neq; lucris sui, neq; damni audientium, neq; vllius adeo noxæ causa mouent: quo pacto non vrbani ac festiui rectius, quā ostentatores appellantur? Atq; hunc in modū sanē Cyrus eos, qui risum mouerāt, defendebat. Primipilus autē ipse, faceret illius de manipulo narrationis auctor: Nimirum Aglaidas, inquit, si ad fletum commouere te conati essemus, (quemadmodum nonnulli tam in carminibus quā orationibus commenti misera-bilia quedam, lacrymas ciere nituntur) admodum nos reprehendisses, quando nunc quidem nos, quos exhilarare te, non ledere velle, ipse non ignoras, adeo contumeliosè excipis. Et per Iouem, ait Aglaidas, iure optimo sanē. Nam mea sententia quiddam longè minus aestimandum efficit, qui risum amicis mouet, quā qui ad plorandum eos inducit. Quod quidem me verè dicere, tu quoque reperiēs, si rectē rem existimabis. Nam per fletus liberos suos patres ad modestiam, magistri pueros ad optimas disciplinas exercent: atque leges etiam, dum ciues plorare cogunt, ad iusticiam eos impellunt. Qui verò risum excitāt, an ne possis hos dicere vel corporibus aliquid adferre commodi, vel animos ad rei pri-

Totus manipulus centurioni litteras adfert.

Seueri hominis inepta reprehensio.

Verbū ἀλαϊνιδαι Aglaidas nō rectē usurpat.

ἐκέλευσε με πλὴν ἡδιστολῶν δουῶναι μὴ ἐξελα-
οἴκηδε, κἀλθ', ὁ γὰρ λοχαγὸς ἔδδ' ὅσων ἐκείτο ἢ
ἡδιστολῶν, ἐκέλευσε αὐτὸν σφραγίσαι αὐτὸν πλὴν
ἡδιστολῶν· ὁ μὲν δὲ ἔτρεχε, ὁ δὲ νεανίας ἐκείνῳ
εἶπε· ἔδδ' λοχαγῶ, σὺ αὐτῷ ἔδδ' θάρακι καὶ
τῆ κσπίδι· καὶ ὁ δὲ μὴ δὲ πᾶς λέχθ' ἰδὼν ἐκεί-
νον βωέτρεχε, καὶ ἦεν οἱ ἀσφοδὸν φέροντός· πλὴν
ἡδιστολῶν. οὕτως, ἔφη, ὅγε ἐμὸς λέχθ' ἀκείβοι
σοι πάντα τὰ πῆρ' αὐ'. οἱ μὲν δὲ ἄλλοι, ὡς ἄκρος,
ἐγέχρον ἡδὲ τῆ δορυφορέα τῆ ἡδιστολῆς. ὁ δὲ Κύ-
ρῳ εἶπεν· ὦ ζῆδὲ καὶ πάντες θεοί, οἶον ἀρεὰ ἡ-
μῆς ἔχουσαν ἀσφοδὸν ἐταίρους, οἱ γε βυθὸν ἄπυθι
μὲν ὄτως εἶσιν, ἵ ὥστε εἶναι αὐτῆν καὶ μικρῶν
ὄψω παμπόλους φίλους ἀνακτῆσαι· πῆ-
θανοὶ δ' οὕτως εἰσὶ ἕνδον, ὥστε πρὶν εἰδοῦναι
πρὸς τὰ πόμλων, πρὸ τῶν πέδοντων. ἐγὼ μὲν ἐκ
οἶδα κρίους πινὰς χρῆ μᾶλλον βυθῆσαι ἢ τοιοῦ-
τους στρατιώτας ἔχειν. ὁ μὲν δὲ Κύρῳ εἶπε· γέ-
χρον, οὕτως ἐπῆνεσε σὺν στρατιώταις. αἱ δὲ τῆ σκη-
νῆ ἐτύγχανε πρὸ αὐτῆν ταξιαρχῶν, Ἀλλαί τῆ-
20 δασ ὄνομα, αἱ ἦν τῶν πρώτων τῆν ἱσχυροτέρων ἀν-
θρώπων· ἐτῶ ὡδὲ πῶς εἶπεν· ἢ γὰρ οἴδ', ἔφη, ὦ
Κύρε, τούτους ἀληθῆ λέγειν ταῦτα; ἄλλὰ τί μὲν
βουλόμενοι, ἔφη ὁ Κύρος, βυθῆσαι; τί δ' ἄλλο
γέ, ἔφη, ἢ μὴ γέχροντα ποιεῖν ἐδέλοντόν, ὑπὲρ
λέγουσι τε ταῦτα καὶ ἀλαζονίζονται; καὶ ὁ Κύ-
ρος ἀφῆκε, ἔφη, μὴ λέγε ἀλαζονία εἶναι τέττες.
ὁ μὲν γὰρ ἀλαζόνεμοι γε δοκεῖ ὄνομα κῆσαι ἐ-
πί τοῖς πρὸς τοιοῦτοῖς καὶ τοιοῦτοῖς εἶναι
ἢ εἶσι, καὶ ἀσφοδὸν, καὶ ποιήσιν αὐ μὴ ἴκα-
νοὶ εἶσιν ὑπάρχουμένοις, καὶ ταῦτα φαιδρῶς γι-
30 γνομένοις ὅτι τῆ λαβεῖν αὐτοῦ καὶ κέρδαναι πρὸς-
σιν. οἱ δὲ μηχανώμενοι γέχροντα τοῖς σιωοῖσι μῆ-
τε ἡδὲ ἑαυτῆν κέρδῃ, μῆτ' ἡδὲ ζημίᾳ τῆν
ἀκρονότῆν, μῆτε ἡδὲ βλαβῆ μηδεμιᾶ, πῶς οὐχ
οὔτοι ἀεθεῖο αὐ καὶ θυχάρετῶν διηρημότῶν ὄνο-
μαζοῖν μᾶλλον ἢ ἀλαζόνε; ὁ μὲν δὲ Κύρος ὅ-
τως ἀπελογισαὶ πρὸ τῆν ἦν γέχροντα πῆρ
40 ὄντῆν. ἱ αὐτῶς δὲ ὁ λοχαγὸς ὁ πλὴν τῆ λοχου χα-
ρεῖαν διηρησέμενος ἔφη, ἦσπου αὐ, ὦ Ἀλλαί τῆ-
σα, εἴγε κλαίην ἐπειρώμεθα σε ποιῆν, σφόδρα αὐ
ἡμῶν ἐμέμφον (ὡσπερ οἱ οἱ καὶ οἱ ὡσὺς καὶ οἱ
λόγοι οἴκτρα ἄτῃ λογοποιουῦτός εἰς δάκρυα
περιδόνται ἄγῃ) ὅποτε γε νῦν καὶ αὐτὸς εἰδὼς
ὅτι θυφραίνην μὲν πῆ σε βουλόμεθα, βλαβῆ δ'
οὐδὲν, ὅμως οὕτως οἱ πολλῆ ἀπῆμῃ ἡμᾶς ἔ-
χεις. ναὶ μὰ δὲ, ἔφη, ὦ Ἀλλαί τῆσας, καὶ δι-
καίως γέ· ἐπεὶ καὶ αὐτῶ τῆ κλαίην καὶ δίζοντῶ
σὺν φίλους, πολλαχῆ ἔμοιγε δοκεῖ ἐλατῆοντῶ
ἀξια ὅσα πρὸ τῆσας ὁ γέχροντα αὐτοῖς μηχανώ-
50 μένος. θυρήσεις δὲ καὶ σὺ, μὴ ὄρδῶς λογιζῆ, ἐμὲ ἀ-
ληθῆ λέγοντα. κλαύμασι μὲν γέ καὶ πατῶν
ἡρῶς σφροσώλω μηχανῶνται, καὶ διδασκαλοῖ
παῖσιν ἀγαθὰ μαθήματα· καὶ νόμοι γέ πολί-
τας ἀξια τῆ κλαίοντασ κα δίζην, εἰς δικαιοσύλω
πρὸ τῆσας· σὺ δὲ γέχροντα μηχανώμενος
ἔχρῶς αὐ εἶπῆν ἢ σώματα ὠφελουῦτάσ, ἢ ψυχᾶς
οἴκνο-

ὅτι τινες αὐτῶν ἢ μικρῶν ἢ πρὸς αὐτοῦ κτήσασθαι φέροι, πῶσαι

σφραγίσαι

αὐτῶς δὲ

οἴκνο-

οικονομικῶς τῶν ποιοῦντων ἢ πολιτικῶς τῶν ποιοῦντων; ἐν τούτῳ δὲ Ἰσαάκως ὡς πῶς εἶπε· σὺ, ἔφη, ὦ Ἀγλαΐτις, ὡς ἐμοὶ πείθῃ, εἰς μὲν τῶν πολεμίων διαρρήδων διαπανήσεις ἔσονται τῶν πολεμίων ἀξίους, καὶ κλαίοντασ' ἐκείνους περὶ αὐτῶν καὶ θύξῃς· ἡμῖν δὲ πάντως, ἔφη, γὰρ τοῖς δὲ τοῖς φίλοις τούτου τοῦ ὀλίγου ἀξίου γέλωτος ἠδιστάφι λθόντα, καὶ γὰρ οἷός' ὅτι κλύσῃσι βίβας ἀρκέμεναι· οὔτε γὰρ αὐτὸς χροῖματι αἰήθησας αὐτῶν, οὔτε μὲν φίλοις γὰρ οὐδὲ ξένοις ἐκὼν εἶναι γέλωτα πῆχεται. ὥστε οὐδεμία σὺ περὶ αὐτοῦ βίβας ὡς οὐ πῆχεται σὺ ἡμῖν γέλωτα, καὶ ὁ Ἀγλαΐτις τὰ δασ' εἶπε· ἰ καὶ σὺ δ' αὐτῶν Ἰσαάκως, γέλωτα περὶ ποιῆναι ἐμοί; καὶ ὁ Λαχάγος εἶπε, καὶ μά δ' ἄνοκτος ἄρα ἐστίν. ἐπεὶ ἔκ γε σὺ τῶν οἰμῶν ἔσονται πρὸς ἐκτελέφῃς ἢ γέλωτα Ἰθαχάγοι. ὡς τὸ τούτῳ μὲν δὴ οἷτε ἄλλοι ἐγλάσθην, τὴν τῆσδε εἰδοῦσθε αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ὁ Ἀγλαΐτιδας ἐπεμψάσατο. καὶ ὁ Κύρῳ ἰδὼν αὐτοὺς φαιδρῶδόντα, ἀδικεῖς, ἔφη, ὦ Λαχάγος, ὅτι ἀνοκτα ἡμῖν τὸν πονηροτάτον Διαφθέρῃς, γελᾶν αἰαπεύσαν, καὶ ταῦτ', ἔφη, οὕτω πολέμοισι ὄντα τῶν γέλωτος. ταῦτα μὲν δὴ οἰταῦσ' ἔλαθεν. ἐν δὲ τούτου Χρυσάντας ὡς εἰλεῖται· ὁ μὲν ἔγωγ', ἔφη, ὦ Κύρῳ, καὶ πάντες οἱ πρόντες, εἰνοῶ ὅτι Ἰθαχάγοι μὲν σὺ ἡμῖν οἱ μὲν καὶ βελτίοντες, οἱ δὲ καὶ μέοντες ἀξιοί· ὡς δὲ πρὸς γέννηται ἀγαθός, ἀξιώσιν πάντες οὗτοι ἰσομοίρῃς. καὶ τοὶ ἔγωγε οὐδ' οἱ ἀνισώτεροι νομίζω τῆν ὡς ἀνθρώποις εἶναι τῆσδε τῆν ἰσότητά τε καὶ τὴν ἀγαθὸν ἀξιοῦσθαι. καὶ ὁ Κύρῳ εἶπε πρὸς ἔσονται, ἄρ' οὐκ, πρὸς τῆν δευτέρου κρηπίτον ἡμῖν, ἀνοκτα, ἐμβαλέας πρὸς τούτου βουλήν εἰς τὸν στρατόν, τῶν τῶν δοκῆ, ὡς πρὸς τῆν πόνωσιν δὲ ὁ δευτέρου ἀγαθός, ἰσομοίρῃς πάντας ποιεῖται, ἢ σκοποῦσθαι τὰ ὄντα ἐκείνων, πρὸς ταῦτα καὶ τὰς πρὸς ἐκείνων τῶν πρὸς τῶν; καὶ τὴ δὲ, ἔφη ὁ Χρυσάντας, ἐμβαλέας λόγον πρὸς τούτου, ὁ μὲν οὐκ ἔγωγε οἷτε ὅτι οὕτω ποιήσεις; ἢ οὐ σὺ καὶ τῶν ἀγαθῶν, ἔφη, προῖπας καὶ τὰ ἀδλα; ἀλλὰ μά δ', ἔφη ὁ Κύρῳ, οὐχ ὁμοίᾳ ταῦτα ἐκείνοισι. ἢ μὲν γὰρ ἀνισώτεροι κτήσονται, κοινὰ, οἷμαι, ἰσότησιν ἢ γέννηται εἶναι· πῶς δὲ ἀρχὴ τῆσδε στρατείας ἐμὴν ἰσότησιν οἰκοδοῦν νομίζουσιν εἶναι. ὥστε Διαφθέρῃς ἐμὴν ὡς ἠδιστάτας οὐδὲν, οἷμαι, ἀδικεῖς νομίζοισι. ἢ καὶ οἷς, ἔφη ὁ Χρυσάντας, φησὶσθαὶ ἀνὲρ πλεῖστος σιωπῶν δὲν ὡς τὴν ἰσότησιν τυχεράτης, δὲ καὶ τῶν κρηπίτων καὶ πρὸς καὶ δώροις πλεονεκτῆν; ἔγωγ', ἔφη ὁ Κύρῳ, οἷμαι, ἀμα μὲν ἔμοχλος (σωαγορῶν τῆν, ἀμα ὅτι ἀνοκτα ὅτι ἀνπλέγῃ μὴ οὐκ ἔγωγε πλεονεκτῆν καὶ ὡφελῆσθαι τῶν κοινῶν, ἔσονται ἢ μεγίστων ἀξίωσθαι. οἷμαι ὅτι, ἔφη, ἢ τῶν καὶ τῶν τοῖς σύμφορον φανείσθαι τῶν ἀγαθῶν πλεονεκτῆν. ὁ δὲ Κύρῳ ἐβλάσθη καὶ αὐτὸς εἶπε τῶν ὁμοίῳσιν γέννηται τῶν φησὶσθαὶ. βελτίους ἢ ἀνὲρ αὐτῶν ἢ γὰρ εἶναι, εἰ εἰ

uat & publicae administratione magis idoneos efficeret? Heic uero Hystaspes: Si mihi parueris, ait, Aglaidada: in hostes illud magni estimandū fidenter expēdes, atq; hos ad plorandū permouere conaberis: nobis aut amicus risum, rem scilicet uilē imperties. Nā huic apud te magnā repositam esse copiam scio. Neq; enim uel ipse risum expendisti, quo non es usus: uel amicis & hospitibus eum lubens quidē prābes. Itaq; quo minus risum nobis impertias, excusatio tibi nulla est reliqua. Et Aglaidada, Tūne etiā, inquit, Hystaspas risum excutere mihi conaris? Ibi tum is, quem diximus, primipilus: Per Iouem, ait, amens sanē Hystaspes fuerit, [si hoc conetur.] Nam ex te quidē, ut arbitror, facilius quis ignem, quā risum excusserit. Heic & alij, qui mores ipsius nosset, riserūt: et subrisit etiā Aglaidada ipse. Quem Cyrus exhilaratum videns: Iniurius es, inquit, primipile: quōd dum huic ut videat persuades, hominem maximē serium nobis corrupis, praesertim qui adeo risui sit infestus. Et haec quidem heic finē habuerunt. Chrysantas uerō deinceps huiusmodi quiddā protulit: Mihi quidē, ait, Cyre, nosq; oēs qui adestis, ad animū accidit, nobiscum nonnullos pluris, minoris alios faciundos exisse. Si quid autem boni nanciscemur, omnes hi pari esse condicione uolent. At ego nihil in rebus humanis inaequalius esse duco, quā et fortē et ignauū equalibus praemijs ornari. Fuerit igitur per Deos, ait Cyrus, optimū, referri ad exercitum ut consultet, utruū uideatur, si quid de laboribus boni Deus dederit, omnes pari condicione habendos: an consideratis cuiusq; operibus, ad rationem horū esse cuiq; constituenda praemia? Et quid opus est, inquit Chrysantas, ad exercitum de hoc potius referre, quā denuntiare, ita te facturum? An non & certamina tu denūtiasti, & praemia? Sedenim per Iouē, subiecit Cyrus, haec illis nō sunt similia. Nā quaequq; hac in expeditione adquirent, ea putabunt (ut arbitror) mecum esse sibi communia: imperiū uerō hac in expeditione summū mihi nimirū deberi existimant, quippe quod ab ipsa mihi republica sit commissum. Quamobrem si praefectos ego constituo, nihil (opinor) me praeter fas & equū agere putant. Tūne futurū arbitraris, inquit Chrysantas, ut uulgus omne collectum sciscat, non equalia singulis tribuenda, sed praestantissimos quosq; magis etiā quum honoribus tum donis ornandos esse? Equidē sic arbitror, ait Cyrus, partim quōd uos unā mecum haec in medium allaturi sitis: partim quōd turpe sit contradicere, quin is qui & plurimū laborat, & plurimum reipubl. utilitatis adfert, etiam maxima quaeq; consequatur. Immo uel ignauissimis conducere uidebitur, ut arbitror, uiros fortes condicione meliori esse. Ac Cyrus quidem ipsorum etiam Homotimorum causa decretum hoc fieri uolebat. Nam et hos magis arbitrabatur strenuos fore,

καὶ οἷα γὰρ, ὡς Ἰσαάκως, γέλωτα ποιῆναι

ἢ ἰσότησιν

προσέειπε

ἔφη, ὡς πρὸς τῶν

ἰσότησιν

Facetū primipili uerbum.

Chrysante admonitio de praemijs.

in oratione

Cyri prudentia singularis.

οἱ δὲ ἀγαθοὶ εὖ καὶ κέρως ἰδόντες ἀπμασθέντες,
πολὺν βύβρυχόν τ' ἀρετῆς ἀνδέξονται. ὁ μὲν
οὕτως ἔπει τοῖς δὲ φίλοις ἀπασιν (ωὐδέδξε ταῦ-
τα, καὶ οὕτως ἐποίω. ἐκ δὲ τοῦτου πάλιν αὐτὸ
σκώμματ' ἤρχον ὁ Κύρ' ὁ κατ' ἐπινοήσας γὰρ π-
ρακλίτῳ πεποιμένῳ ἀνδραυπερδισώ τε καὶ
ὑπερμαχρον, ἀνακταλέσας τὸν Ἰλοχαγὸν ὀνομασί,
ἔπει ὡς ἔειπε Σαμβαύλα, ἔφη, δὴ ἢ καὶ σὺ κατὰ
τὸν ἑλλωικὸν τρέπεις, ὅτι καλῶς ὄσι πδολάγης
ἔδρα ἢ μφρακίον ἢ πῖρακτακέμλονσσι; νῆ τὸν
δὲ, ἔφη ὁ Σαμβαύλας, ἢ ἰδομε καὶ σιωῶν τού-
τω, καὶ δεώμεν αὐτόλ. ἀκούσαντες δὲ ταῦ-
τα οἱ σύγκλινοι, προσέειπεν ὡς δὲ ἔδον ἢ πρὸ-
σωπον τῷ ἀνδρὶ ὑπερδωλον αἰχρ, ἐγέλασαν
πάντες· καὶ πρὸς ἔπει, πρὸς τὴν δεῶν, ὡ Σαμ-
βαύλα, ποῖα ποτὲ σε ὄργω ἀνῆρ οὐτ' ἀνῆρη-
ται; καὶ ὡς ἔπει, ἐγὼ ὑμῖν, νῆ τὸν δία, ὡ ἀνδρες,
ὄρω, ὁ ποσάκεις γὰρ αὐτὸν ἐκφέλεσα ἔτε νηκῆς, ἔ-
τε ἡμῶρα, οὐ πώποτέ μοι οὐτ' ἀχολίαν πρὸν-
φασίσατο, οὐτε βωδῶν ὑπῆκισεν, δὴ αἰετρε-
χων ὁ ποσάκεις τὲ πρῆξαι πὶ αὐτῷ πρὸς ἔπει-
ξα, οὐδ' ὡ ἀνδρὶ πὶ πώποτε εἶδον αὐτὸν ποσάκ-
ται. πεποικκα δὲ καὶ εὖ δὴ δέικα ἀπαντασ ὄσι-
πονος, οὐ λόγω, δὴ ὄργω ἀχρδ φηκῆς οἶους δὲ εἶν.
καὶ πρὸς ἔπει, κατ' ἐπειτα τοιοῦτον ὄντα οὐ φίλεις αὐ-
τὸν ὡσπρ εὖ συγγενῆς; καὶ ὁ αἰχρὸς ἐκείν' ὄ-
πρὸς ἔδρα εἶπε: μά δία, ἔφη· οὐ γὰρ φιλόπονος
ὄσιν. ἐπει ἢ κρῆ ἀν αὐτῷ εἰ μὲ ἢ δέλε φιλεῖν, ἔδρα
αὐτὸ πῶν τῆν γυμνασίων. τοιαῦτα μὲν δὴ καὶ
γέλοια καὶ σπονδῶα καὶ ἐλέγχο καὶ ἐπρῆξ-
τηρο οὐ τῆ σκλιῶ. τέλ' ὄ δὲ, τὰς τέλτασ σπον-
δῆσ ποιῆσαντες, καὶ βύβαμνοι τοῖς θεοῖς τὰ ἀ-
γαθὰ, τῶ σκλιῶ ἐς κῆτῶ διέλιπον. τῆ δ' ἴσε-
ραία ὁ Κύρ' ὡσπρ ἔειπε εὖ σραμῶτασ πάντας,
καὶ ἔλεξε τοιαῦτα· Ἄνδρες φίλοι, ὁ μὲν ἀγῶν ἡ-
μῖν ἐγγύς· προσέρχονται γὰρ οἱ πολέμοι. τὰ δ'
ἀθλα, τῆς νίκης· ἡ μὲν ἡμῆς νικῶμεν, ἢ δὴ λονό-
πιοῖτε πολέμοι ἀν ἡμέτεροι, καὶ τῆν πολεμέ-
ων ἀγαθὰ πάντα· ἡ δὲ ἡμῆς ἀν νικῶμεθα, (τῶ-
καὶ ποσάκ-
τω γὰρ ἀεὶ καὶ λέγην τ' εἶ) καὶ οὕτω τὰ τῆν ἡτ-
τωμένων ἀγαθὰ πάντα τοῖς νικῶσιν ἀεὶ ἀθλα
πρόκφται. οὕτω δὴ, ἔφη, δὲ ὑμῆς γιγνώσκῃ ὡς
ὄταν μὲν ἀνδρῶσ ποσάκιοι πολέμου γενόμενοι,
ὡ ἔαυτοῖς ἢ ἔχουσιν ἐκφτοι ὡς, εἰ μὴ αὐτοῖς πρὸ
συμνήσεται, οὐδ' ὡ ἐσόμενον τῆν δεόντῆν, ταχὺ
πολλά τε καὶ καλὰ ἀγαθὰ πρῆξονται· οὐδ' ὡ γὰρ
αὐτοῖς ἀργῆται τῆν πρῆξῆσθαι δεόμενοι. ὁ πῶ-
ταν δὲ ἐκφσθ' ὄρανοῦ ὡς ἄλλ' ἔσαι ὁ πρῆξ-
ων καὶ ὁ μαχόμεν' ὄ, καὶν αὐτοῖς μαλακίηται,
τῶσσι τοῖσσι, ἔφη, εὖ ἴσε ὅτι πᾶσιν ἔμα πάντα τ' ἡ-
ἔφ τα χαλεπὰ φερόμενα. καὶ ὁ θεὸς οὕτω πρὸς ἔ-
ποῖσε, τοῖς μὴ δέλεσιν ἐαυτοῖς πρὸς τὰ τῆν ἐκπο-
νεῖν τὰ γαθὰ, ἄλλ' ἐς αὐτοῖς ἡδὴ τακτῆρας δίδωσι.
τῶ δ', ἔφη, λεγέτω ὡς ὄσιν ἀνασῆσ πδὲ αὐτῶ
τῶσσι,

boni malos ignominia notatos quum viderint,
multo alacrius virtutē colent. Hęc Cyri fuit oratio,
quę quum ab amicis omnibus esset comprobata, sic
ab ijs res instituta est, [ut ipse censuerat.] Atq; heic
rursum Cyrus vti dicitur cepit. Nam quū animad-
uertisset de primipilis quemdā secū ad cęnam duce-
re, iuxtaq; se inter discumbendū retinere hominem
et hysutum et turpē admodū, nominatim primi-
pilo copellato: Num et tu, inquit, more Gręcis fami-
liari, Sambaula, hūc accumbentē tibi adolescentulū,
quia formosus sit, tecum ut umbram ducis? Et Sam-
baulas: Ita me Iupiter amet, ait, ut huius et consue-
tudine et aspectu delector. Quę quū contubernales
audissent, respiciunt: et faciem hominis nimio pere-
deformē intuiti, in risum omnes soluuntur. Quidam
verō, Per Deos, inquit, mi Sambaula, quo tādē fa-
cto vir hic tuam sibi benevolentia conciliauit? Et
Sambaulas, Dicam vobis per Iouē, ait. Quoties eum
vel noctu, vel interdum vocavi, numquam mihi neq;
occupationem suam preterit, neque pedetentim,
sed cursim perpetuō paruit. Quoties item ut aliquid
faceret, imperavi: nihil eum vidi umquam non su-
dantem facere. Quin et reliquos mihi duodecim
tales effecit, non verbis, sed re demonstrando, qua-
les esse oporteat. Hęc quidā subijciens: Tu verō ta-
lem, inquit, virum non oscularis, ut cognatos soles?
Et deformis ille ad hoc: Non per Iouem, ait: nam mi-
nimē laborū est tolerans, quippe me si vellet oscula-
ri, omnium hoc exercitiorum ipsi loco foret. Huius-
modi quędam partim ridicula partim seria tum dice-
bantur in tabernaculo, tum gerebantur. Tamdē quū
tertijs libationes absoluisset, et a Dijs fausta feli-
ciaq; precati essent: contubernium cum cubili com-
mutarunt. Postridie Cyrus militibus uniuersis conuo-
catis, huiusmodi orationē habuit: Prope, amici, a con-
flictu absumus: quippe quōd hostes adueniant. Sunt
autē vnius victorie premia nos quidem si vicerim-
us, tum hostes nostros fore, tum hostium bona vni-
uersa nemini nō patet. Sin ipsi vincamur, (nam et
hoc indicari semper oportet) itidem nostra qui victi
erimus, bona omnia victoribus ut premia proposita
esse putate. Sic ergo vobis est existimandum, homi-
nes belli societate iunctos, si apud sese singuli statuāt,
res minimē successuras, nisi quisq; suo loco sit alacer:
multa cito præclaraq; gesturos. Quippe a quib. nihil
eorum, quę peragenda sunt, per se cordiam negligat-
tur. Quum verō quisq; cogitat, alium fore qui rem
gerat ac pugnet, ut ut ipse segniter agat: tum verō
scire vos volo, huiusmodi hominibus uniuersis om-
nia aduersa subeunda venire. Atque hoc ipsum
Dei quodam modo voluntate accidit. Is enim illis,
qui sibi labores ad apiscendum optima quęq; nolunt
imperare, tribuit alios, qui imperēt. Quapropter ali-
quis heic iam surgat, deq; hoc ipso verba faciat: ce
d 3 vtro

Cyrus iterū ferijs iocos miscet.

Deformis cuiusdā hominis industria.

Cyri oratio.

καὶ τῶν ἰσοκράτους

καὶ τῶν ἰσοκράτους

καὶ τῶν ἰσοκράτους

καὶ τῶν ἰσοκράτους

καὶ τῶν ἰσοκράτους

" Vtro modo futurū existimet, ut magis uirtuti colēda
 " nosmet demus: an ne si qui plurimum laboris pericu
 " lorumq; suscipere velit, plurimū etiam honoris con
 " sequatur: an verò, si nihil referre sciamus, etiā si quis
 " ignauus fuerit, quū omnes eodem modo equalia cō
 " sequuturi simus. Hec unus ex homotimis Chrysan
 " tas surgens, visu neq; magnus neq; robustus, sed ex
 " cellente vir prudentia, in hunc modū loquutus est:
 " Ego verò te, Cyre, arbitror (ait) de hoc ad nos retulif
 " se, non quòd apud animū existimares equalia fortib.
 " ignauisq; deberi: sed uti periculum faceres, an ne sit
 " quisquam, qui declarare velit hoc esse se animo, ut
 " tamen si nihil ipse præclare faciat, parem tamē ex ijs
 " fructum capiat, quæ aliorum uirtute parta sint. At
 " ego neq; pedibus sum celer, neq; manibus valeo: &
 " intelligo fore ut propter ea quæ meo corpore geram,
 " neq; primus, neq; secundus, neq; etiam millesimus, ut
 " arbitror, immò ne quidē ex decem millibus unus for
 " tasse iudicer. Sed tamen hoc quoq; certò scio, fore
 " ut si homines ualētes totis uirib. res aggressi fuerint,
 " etiā ipse boni alicuius in partē ueniam, quantū qui
 " dem iure merebor. Sin et desides nihil effecturi sunt,
 " & fortes ac ualentes minus alacres erūt: vereor, in
 " quit, ne potius alterius alicuius rei, quàm boni futu
 " rus sum particeps, & quidē ampliorē eius partem cō
 " sequuturus, quàm ipse uelim. Hunc in modū Chry
 " santas quum loquutus esset, Pheraulas Persa post eū
 " surrexit, homo plebeius, Cyro quodā modo inde à pa
 " tria familiaris et acceptus, corpore non inelegās, ani
 " mo strenuum hominem præ se ferens: atq; is orationē
 " hanc habuit: Equidē Cyre, ac vos Persæ quotquot a
 " destis, existimo nos omnes ex æquo ad uirtutis certa
 " men cōtendere. Video enim consimili nos uniuersos
 " alimēto curare corpora, & uniuersos ad congressus
 " familiares ex æquo admissos esse, et eadē nobis omni
 " bus esse proposita uirtutis & honesti decora. Nā ijs
 " parēdū esse, qui cum imperio sunt, generatim ad uni
 " uersos pertinet, et quisquis hoc sine recusatione in o
 " culis omnium præstat, hunc ornari à Cyro video. Itidē
 " fortiter aduersus hostē se gerere, nō huic conuenit, illi
 " nō: sed est iam antē iudiciū, cuius hoc honestissimū
 " esse. At nunc, ait, etiā pugna nobis est demonstrata,
 " quam homines ego uniuersos à natura nosse video,
 " quemadmodū & aliorū animalium quælibet aliquā
 " pugna norunt, quā non aliunde, atq; ab ipsa natura
 " didicerūt. Verbi gratia, bos cornu ferire nouit, equus
 " ungula, canis ore, dente aper. Atq; etiā omnia hæc a
 " nimalia cauere sibi ab ijs norunt, à quib. est cauendū
 " maximē, tamen si nullū unquam ad magistrū itarint.
 " Ego etiam statim à puero noram aliquid ei obijcere,
 " à quo casum iri me putabam: ac si nihil aliud habe
 " bam, protensis manibus cadentem quantum pote
 " ram impediēbam: atq; hoc non faciebam doctus, sed
 " etiā ea ipsa de causa cadebar, si quid opponerē. Gla
 " dium quidē continuo, quū puer admodum essem, ubicumq;
 " uiderē rapiebā, doctus à nemine quo pacto sit
 " prenden-

Chryfantz oratio.

Oratio Pheraula.

di:

Pugnandi rationem naturā primum ostendisse.

τούτου, ποτὸς αὐτῶν ἀρετῶν οἰεῖται ἀσκήσασθαι
 μᾶλλον παρ' ἡμῶν, εἰ μέλλοι ὁ πολέσας καὶ πο
 νῆν καὶ κινδυνώσιν ἐδέξασθαι πολέσας καὶ πῆν
 τούτω, ἢ αὐτῶν οἰεῖται οὐδὲν ἀσκήσασθαι κα
 κῆν εἶναι. ὁμοίως γὰρ πάντες τῶν ἰσῶν τούτω
 μῶν. αὐτῶν δὲ ἀσκήσας ὁ Χρυσαίντας, εἰς τῶν
 ὁμοπίμων, αὐτῶν οὔτε μέγιστος οὔτε ἰσχυρὸς ἰδέσας,
 φρονήσει δὲ ἀσκήσας, ἔλεξεν ὡς δὲ ἂν
 μῶν, ἔφη, ὁ Κύρε, οὐδὲ ἀσκησόμενος σε ὡς δὲ ἂν
 ἰσῶν τούτω κακῶν τοῖς ἀγαθοῖς ἔχθας, ἐμβαλεῖν τῶ
 τον τῶν λόγων, δὲ ἀσκησόμενος εἰς τῶν ἀρε
 τῶν αὐτῶν ὅσπερ ἐδέξασθαι ἰδιόθεν αὐτῶν ὡς ἀσ
 κησόμενος μὴ οὐ καλῶς καὶ ἀγαθῶν ποιῶν, ἀν' ἄλλ
 λων τῶν ἀρετῶν κατὰ πρόθεσιν, τούτῶν ἰσχυρῶν.
 ἔγω δὲ, ἔφη, εἰ μὴ ἔτε ποσὶ ταχῶς, ἔτε χυρῶν
 ἰσχυρῶν γινώσκω ὅτι ἔγω ἀν' ἑαυτῶν ἔγω σῶ
 ματι ποιῶ, ἐκ αὐτῶν κερδαίνω ἔτε πρῶτον, οὔτε
 δούτῶν, οἰομαι δὲ εἰς χιλιόστας, ἔως ὅδε μν
 ειοσῶν. ἀλλὰ ὁ ἐκείνο σιφῶν ἐπίσταμαι, ὅτι εἰ μὴ
 οἰδιωκῶν ἐξῶ μῶν ἀν' ἑαυτῶν τῶν πλεονεκ
 τῶν, ἀγαθῶν πῶς μοι μετῆσαι τῶν ὁδῶν ἀν' ἑ
 κερδῶν εἰ δὲ οἰ μὴ κακῶν μὴ οἰ ποιῶσιν, οἰ δὲ ἀγα
 θοῖ τῶν ὁδῶν ἀν' ἑαυτῶν ἐξῶσιν, δίδουσι, ἔφη, μὴ
 δὲ πῶς μᾶλλον ἢ τῶν ἀγαθῶν μεδέσθαι πολέον με
 ρῶν ἢ ἔγω βύλομαι. Χρυσαίντας μὴ δὲ ἔτος εἰ
 ποτ' ἀνέσθαι δὲ ἐπ' αὐτῶν φερούσας πόσας τῶν δη
 μῶν τῶν, Κύρε πῶς ἐπὶ οἰκῶν σιφῶν καὶ ἀρετῶν
 ἀνέσθαι, ὁ τῶν σῶμα ἐκ ἀφῶν, ὁ τῶν ψυχῶν ἐκ ἀρε
 τῶν ἀν' ἑαυτῶν, ἢ ἔλεξεν ὡς δὲ ἂν. ἔφη, ὁ Κύρε
 ἢ πάντες οἰ πῶν ὁδῶν πόσας, ἢ γὰρ μὴ ἡμῶν
 ἐκ τῶν ἰσῶν ὁμοίως πάντας εἰς τῶν ἀσκήσασθαι
 τῶν ἀρετῶν. ὅσπερ ἂν ὁμοίως μὴ τροφῶν πάντας ἡμῶν
 δὲ σῶμα ἀσκήσασθαι, ὁμοίως ἢ ἰσῶν σῶμα πάντας
 ἀσκήσασθαι, τὰ ὅσα καλὰ πάντων ἡμῶν πλεονε
 κῶν. τὸ, τε γὰρ ὡς ἀρετῶν πόσας ἐκ κοινῶν κέρ
 ται, ὁ δὲ ἀν' ἑαυτῶν πόσας ἀρετῶν πόσας ποιῶν, τῶ
 ἰσῶν ὁδῶν πῶν Κύρου ἡμῶν τυγχάνοντα. τὸ, τ' αὐ
 τῶν τῶν πολέμων ἀλλοιῶν εἶναι, ὅσπερ μὴ πλεονε
 κῶν, ὅσπερ δὲ ἔγω, ἀλλὰ πῶν ὁδῶν πλεονεκῶν καλ
 λισον εἶναι. τῶν δὲ φημι ἡμῶν ἢ τῶν δὲ φημι μάχη, τῶν
 ἡμῶν ὅσπερ πάντας ἀνθρώπων φύσει ἰδιόθεν αὐ
 τῶν, ὡς πόσας ὁ τῶν μαζῶν ἐπίσταται ἵνα μά
 χην ἔχῃ, ὅσπερ πῶν οἰός ἂν μάχωνται ἢ πῶν
 τῶν φύσεως δὲ ὁ βῶς κέραι ποιῶν, ὅσπερ ὁ πῶν
 ὁ κύνων σῶμα, ὁ καὶ πῶν ὁδῶν. ἢ φυλατῶν δὲ,
 ἔφη, ἐπίσταται τῶν τῶν πάντων ἀφ' ὧν μάχισα δὲ,
 ὁ τῶν τῶν εἰς ὁδῶν δὲ ἀσκήσασθαι πῶν ποτε φοιτῶ
 ἰσῶν. καὶ ἔγω ἐκ παιδῶν ἀνδρῶν μὴ πλεονεκ
 ῶν ἢ πλεονεκῶν πῶν τούτου ὅσπερ ὁ μῶν πλεονεκ
 ῶν, καὶ εἰ μὴ ἄλλο μὴ οἰ ἐξῶν, τὸ χεῖρες πλεονε
 κῶν, οἰ πόσας ὁ, πῶν ἰδιωκῶν τῶν ποιῶντα.
 καὶ ὅσπερ ἐποῖον οἰ δὲ ἀσκήσασθαι. ἀλλὰ καὶ ἐπ'
 αὐτῶν τούτω ποιῶν εἰ πλεονεκῶν. μά
 χων γὰρ μῶν ἀνδρῶν παιδῶν ὧν ἡρεπάζον ὅπου
 ἰδιῶν, ὅσπερ πῶν οἰός ὅσπερ μάχων ὅσπερ δὲ οἰ
 λαμβά-

ταύτην μίση

ἢ ἀσκήσασθαι

τῶν ἡμῶν

ἀσκήσασθαι

λαμβά-

Qui aut illi, quibus erat ferula, propius accessissent: alijs femora, manus alijs, & alijs ite suras, ac si qui ad glebas se deorsum inflexissent, tam colla quam terga cadebant. Deniq; ferularu gestatores actos in fugā aduersarios persequēbatur, & multo cū risu ludoque feriebant. Enimuerō & alij sumtis ipsi quoq; vicissim ferulis, eadē in illos, qui pugnabāt glebarū iactu, perpetrabāt. Cyrus aut quum centurionis sollertiam, tum obœdientiam militū admiratus, quod simul & exerceventur, et animarentur, atq; etiā quod arma Persica imitati qui essent, vincerent: his ergo delectatus, ad cœnā eos inuitat. Quūque in tabernaculo quosdā ipsorū videret, quorum alij tibia, manus alij obligata foret: quid ipsis accidisset, rogabat. Illi se glebis laesos aiebāt. Et Cyro iterū querente, vtrū postquā cōgressissent, an quū abfuisset procul: respondēbāt ferularū gestatores, tū id se perpeffos, quū procul abessēt. At quū ventū fuisset cominus, tum verō ludū fuisse pulcerrimum. Heic cōtrā ferulis qui cæsi erāt, nō ludū sibi videri clamabant, cominus feriri: simulq; plagas in manib. et ceruicib. atq; etiā in facie nōnulli ostētabant, quas a ferularū gestatoribus accepissent. Actū quidē, vt fieri consuevit, sese mutuō ridebant. Postridie verō totus cāpus hominibus hos imitantibus plenus erat: atq; adeō nisi quid rei magis seria tractarent, numquā non hoc ludo vtebātur. Porro quū et alium quemdā centurionē aliquādo cerneret, qui ordinem suū a fluuio singillatim ad prandiū ducebat, et quando tempestiuū ei videbatur, posteriorē manipulum, itemq; tertiuū & quartū in frontē promouere iubebat. Quumq; iā in fronte primipili essent, mādabat in binos explicatū manipulum ducerēt. Itaq; deinde decuriones in frontē suos promouebant. Rursus quū ipsi cōmodum visum esset, imperabat in quaternos explicatum manipulum ducerent. Atq; ita quincuriones promouebant suos, vt in quaternos explicatus manipulus incederet. Postquam verō peruectum esset ad ostium tabernaculi, mandans vt bini singillatim irent, manipulum primū introducebat, & alterum iubebat hunc ponē subsequi, itidemq; tertio et quarto præcipiens, ducebat intro: & hunc in modū introductos in cœna discumbere volebat, sicuti videlicet ingressi essēt. Hūc ergo Cyrus admiratus ob mā suetudinē, & doctrinā, & diligentiam: vñā cum centurione ordinē ipsum inuitat. Heic quū & alius quidam centurio vocatus ad cœnā adesset, Meū verō, inquit, ordinē Cyre tuū hoc ad tabernaculum non inuitas? atqui ad cœnā quum adesset, hæc omnia facit, & vbi contubernij finis est, extremus vltimi manipuli ductor suum manipulum educit, qui quidē postremos habet primo ad pugnā loco dispositos: deinde post hos, qui alterum manipulum cogit: similiq; ratione tertius & quartus: nimirum vt quum ab hostibus abducendi sunt, quo pacto sit abeundum, norint.

Ceterum

Alterius Centurionis sollertia.

Tertij centurionis industria.

ἐπεὶ δὲ ὁμοῦ ἐγλύοντο, οἱ δὲ νάρθηκας ἔχοντες ἔπειον τῶν μὲν μικροῦς, τῶν δὲ χεῖρας, τῶν δὲ κνήμας, τῶν δὲ ὑδίκυπτόντων ὑπὲρ βάλωνος, ἔπειον δὲ τραχήλους καὶ τὰ νῶτα. τέλος δὲ τρεφάμενοι ἐδίωκον οἱ νάρθηκασφόροι, παίοντες αὐτὸν πολλὰ γέλοισι καὶ παιδιᾷ· ὃ μὲν γὰρ μὴ οἱ ἑτέροι πάλιν λαβόντες δὲ νάρθηκας, ταῦτα ἐποίουν δὲ ταῖς βάλωνος βάλλοντες. ταῦτα δὲ ἀγαθὸς ὁ Κύρου, τῶν μὲν ταξιαρχῶν πλὴν ἐπινοῖαν, τῶν δὲ πλὴν παιδιᾷ, ὅτι ἅμα μὲν ἐγυμναζοῦντο, ἅμα δὲ δὴ θυμουῦτο, ἅμα δὲ αἰκῶν οἱ εὐχάρστες τῆ τῶν ὁρσῶντος ὁπλίται· οὗτοι δὲ ἠσθεῖς ἐκείνοι τε ὑπὲρ δέπνον αὐτῶν, καὶ οἱ τῆ σκλιῶν ἰδῶν πνας αὐτῶν ὑπὲρ ἐδὲ μὲν ἔν μὲν πνας ἄντικνήμιον, ἔν δὲ χεῖρα, ἠρώτα τί πάροισιν. οἱ δὲ ἔλεγον ὅτι πλῆγῶν ταῖς βάλωνος. ὁ δὲ πάλιν ἐπιρώτα, ποῦτόν ἐπεὶ ὁμοῦ ἐγλύοντο, ἢ ὅτε πρὸς ἡῖαν. οἱ δὲ ἔλεγον, ὅτε πρὸς ἡῖαν. ἐπεὶ δὲ ὁμοῦ ἐγλύοντο, παιδιᾷ ἐφαίαν εἶναι καλλίστην οἱ νάρθηκασφόροι· οἱ δὲ αὐτὸν συγκακομινοῖ τοῖς νάρθηκῶν, ἀνέκτραγον ὅτι οὐ σφίσι δοκίμῃ παιδιᾷ εἶναι ἢ ὁμοῦ παύεσθαι. ἅμα δὲ ἐπιδείκνυσαν τῶν νάρθηκασφόρων ταῖς πλῆγῶν καὶ οἱ χροῖ καὶ οἱ τραχήλους, οἷοι δὲ καὶ οἱ προσώποις. καὶ τότε μὲν, ὡσπερ ἕκαστος, ἐγέλοισιν ἐπὶ ἀμύλων· τῆ δὲ ὑστέρα μεσὸν ἦν δὲ πρὸς τὸν τῶν αὐτῶν τούτους μμμουμένων, καὶ αἱ ὁπότε μὴ αἰλο πῆ σπονδαῖοτόρον πρᾶξιον, ταῦτα τῆ παιδιᾷ ἐχρῶντο. ἄλλον δὲ ποτε ἰδῶν ταξιαρχῶν ἀρχοντα πλὴν ταξίν ἀρχῆς ποταμοῦ ὑπὲρ δὲ τῆ ἀετον ἐφ' οἷος, καὶ ὁπότε δοκίμῃ αὐτῶν κληρὸς εἶναι, πῆραγγέλοντα δὴ ὑσέρον λόχον πῆραγγῆν καὶ ἔν τεύτον καὶ ἔν τεταρῶν εἰς μέτωπον. ἐπεὶ δὲ οἱ μετώπῳ οἱ λοχαγοὶ ἐγλύοντο, πῆραγγῆσκον εἰς δύο ἀγῆν ἔν λόχον. ἐν τούτου δὴ πῆραγγῆν οἱ δεκτῶν ἀρχοὶ εἰς μέτωπον· ὁπότε δὲ αὐτῶν ἐδὲ αὐτῶν κληρὸς εἶναι, τῆ πῆραγγῆν εἰς τέταρτος γᾶγγῆν ἔν λόχον. οὗτοι δὲ οἱ πεμπάδαρχοι αὐτῶν πῆραγγῆν, ὡς εἰς τέσσαρτος (οἱ ὁ λόχος)*. ἐπειδὴ δὲ ὑπὲρ τῆ δῆρα τῶν σκλιῶν ἐγλύοντο, πῆραγγέλας δύο εἰς εἷα τῶν τῶν, εἰσῆγε ἔν πρῶτον λόχον, καὶ ἔν δὲ τεύτον τούτου κατ' οὐρανὸν ἐπιδεῖται ἐκέλευε· καὶ ἔν τεύτον καὶ ἔν τεταρῶν ὡσαύτως πῆραγγέλας, ἠγέτο εἶπε. οὗτω δὴ εἰσαρχῶν κατέκλεινεν ὑπὲρ δὲ δέπνον ὡσπερ τῆ εἰσαπορῶντο. ἔσπον ὁ Κύρου ἀγαθὸς ὅτι τε πρᾶξιον καὶ τῆ δοκίμῃ καλίας τῆ ὑδὲ μελέας, ἐκάλειον αὐτὸν καὶ ταῦτα πλὴν ταξίν ὑπὲρ δὲ εἰπνον αὐτῶν τῶν ταξιαρχῶν. πῆραγγῆν δὲ πρὸς ὑπὲρ δὲ δέπνον κακλήμιον ἄλλο ταξιαρχῶν, πλὴν δὲ ἐμῶν, ἔφη, ὁ Κύρου, ταξίν οὐ τῆ καλίας εἰς πλὴν σκλιῶν; καὶ μὴ ὅταν γὰρ πῆραγγῆν ὑπὲρ δὲ δέπνον, ταῦτα ποῖα τῶν ὅταν τέλος ἢ σκηνῆν ἔχη, ὁ δὲ ἀρχὸς τῶν τελευτῶν λόχου τῆ λόχον, ὑσάτερος ἔχων δὲ πρῶτος εἰς μάχην τῆραγγῆν εἰς πῆραγγῆν ὁ δὲ ἀρχὸς τῆ ἑτέρου λόχου ἐπὶ τῶν, καὶ ὁ τεύτον καὶ ὁ τεταρῶν ὡσαύτως. ὅπως ὅταν δὲ ἀπᾶ γῆν ἀρχῆς πολεμίων, ἐπίστων ὡς δὲ ἀπᾶ

Val.

και. επειδ' αν δε καταστρωμεν ες τον δευτερον αν θα πε
 επι τω μεν, οταν μεν προς εωωμεν, εγω η γου-
 μοι, και ο πρωτος λωχθ, πρωτος, η ο δευτε-
 ρος ως δε, και ο τριτος και ο τεταρτος, και
 αι τιν' τ' λοχαγων δεκαδους και τ' πεμπιδους,
 εως αν παραγγιλω ελθ' οταν δ', εφη, προς εσπε-
 ραν εωωμεν, ο αρχος τε και οι τελευταιοι πρωτοι
 αφηγουμαι. εμοι μεν τοι ομως πειδονται υστε-
 ρω ιδου, ινα εδίζωνται η εωωθησθ' αφηγουμαι ο-
 μως πειδονται. και ο Κυρος εφη, η και αν τω-
 το ποιεε; ο ποσειας γε, εφη, και εδ' ηνοποισμε-
 θα η δ' η. και εφ' οτω, εφη, υμας, αμα μεν οπι
 τας ταξεις μελετατε η προ οτου, τος ε' απουθου,
 αμα δε οπι και ημδρασ η νυκτες, αμα δε οπι τα τε
 σωματα πομπι των τος ασκηε, και τας ψυχας
 τ' αφελεις διαδοκοντες. επει οτω παντα διαπλα-
 ποιεε, διαπλαυ υμεις δ' ημερον και τω ευωχων
 πρεχεν. μα δ', εφη ο ταξιαρχθ, μητοι γε ο μη
 ημδρα, εμη και διαπλαυ τας ραδρασ ημεν πρε-
 ξεις. και τοτε μεν εδ' οτω ε' τελος τ' ουκωως
 εκησαντο. τη δ' υδραια ο Κυρος εκαλεισε ταυτων
 τω ταξιν, εσπερ εφη, και τη δ' ημε. αιθ' ανομνοι ο
 ταυτα και οι δ' ημοι, πολιστων παντ' εσ' εμε
 μοιωπο. υζηετα ον δε ποτε τω Κυρου παντην ποισ-
 μενον αν τοις οπλοις και σω ταξιν, ηλαθε π' α Κυα-
 ξαρης αγγελος, λεγον οπι ηδων π' αν προσβαει
 κελευθ' οτω σε ελθεν ως ταχισα. φερω δε σοι, εφη
 ο αγγελος, και πολλω τω καιμιστω π' α Κυα-
 ξαρης. βαλεται γαρ σε ως δυναμοτατα η λαμ-
 προτατα προσελθην, ως εφομενον τιν' ηδων ο-
 πως αν προσιης. ανυσις ταυτα ο Κυρος π' ηγ-
 γηλε εφ' πρωτω τεταγμενω ταξιαρχω ες με-
 τωπον ελωαι, εφ' ονδ' αροντα τω ταξιας, αν δε-
 ξια εροντα εαυτοσ' και εφ' δευτερω εκελθουσε
 ταυτα εσπον παραγγιλαι, και εφ' εσπον παντην
 οτω π' αδιδουαι εκελθουαι. οι δε πειδουμοι τα-
 χυ μεν τοι π' ηγγελλον, ταχυ δε τα παραγγιλο-
 μενα εποιουω αν δ' λιγω δε χρονω ελθ' εσ' μεν με-
 τωπον υδι διακροισιν (τωτου γαρ ησαν οι ταξι-
 αρχοι) δ' δε βαθος εφ' εκστων. επει δε καταστρωαν,
 εωωθησε εκελθουαι ως αν ανδ' η γηται. ο θυδ' ος
 προχαζω ηγητο. επει δε καταστρωσε τω αγμαν
 τω προς τ' βασιλφον φεβουσαν σοποδραν οσαν
 η ως υδι μετωπον παντασ' ιουαι, παραγγιλας
 τω πρωτω χιλιοσω επεδαυ και τα χροαν, τω
 δευτερον και ουραν ταυτης ακλουθεις εταξε.
 και εφ' απανδ' οτωσ' αν τος μεν ηγητο ονκ' αν
 παυδουαι, αι δε δ' ημαι χιλιοσους και ουραν ε-
 κειση οισ' εμπροσθ' αν επονθ'. επεμψε δε και υπερ-
 τασ' δυο υδι τομα τ' αγμας, οπως ε' ης αγνοια,
 σημαυνοιν ε' θεοσ' ποισαυ. ως δε αρωκοντο υδι
 τας Κυαξαρους δ' υρασ, π' ηγγηλε εφ' πρω-
 τω ταξιαρχω τω ταξιας ες δωδεκα ταηλας
 βαθος, εον δε δωδεκαρχασ' αν μετωπω και δι-
 σαυαι πομπι ε' βασιλφον και εφ' δευτερω ταυτα
 εκελθουσε παραγγιλαι, η εφ' απαντ' οτωσ'. οι η
 δ' η ταυτ' εποιουω ο δ' ανηφ' προς δ' η Κυαξαρω
 ε' τη

Ceterū ubi ad cursum consistimus, itinere nosmet ex-
 exercituri: si quidē aurorā versus incedimus, ipse sum
 ductor, et primus manipulus locū primū habet, alter
 itidē suum, & tertius, et quartus, ac manipulorū etiā
 decuriæ quincuriæq; donec ipse iubeo. Quam verò
 versus occidentē Solē tendimus, tum qui ultimum
 agmē cogit, et cū eo postremi primo loco ducūt: ac ni-
 hilo minus mihi, qui ultimus sum, parēt: ut & sequi
 et præcedere pari cum obœdientia cōsuecāt. Et Cyrus:
 Hoccine semper, ait, facitis? Verò per Iouē, respondit
 ille, quoties quidē coenamur. Vos igitur, inquit, inuito,
 partim quòd et in redeūdo et in abeūdo studiosè ser-
 uatis ordines, partim quòd illud et interdū et noctū
 facitis, partim quòd & corpora faciundis itineribus
 exercetis, & animos docēdo meliores redditis. Et ve-
 rò quum omnia duplicatò faciatis, equū est vobis etiā
 duplex epulum præberi. Minimè per Iouē, ait cen-
 turio, vno quidē die: nisi si nobis duplices etiā v̄tres
 suppeditabis. Ac tum quidem hoc pacto cōtubernio
 huic est finis impositus. Cyrus verò illū ordinē, quē
 admodum dixerat, et postridiē, et sequenti etiā hūc die
 vocauit. Quæ quum et ceteri animaduertērēt, vni-
 uersi deinceps hos imitabātur. Quum autē Cyrus a-
 liquādo militē vniuersum in armis lustraret & in-
 strueret, venit ab Cyaxare nuntius, qui diceret ab In-
 dis legatos adesse: iubere Cyaxarē quāprimū ad se
 veniret. Quin & stolā, inquit, pulcerrimā ab Cyax-
 are tibi fero. Cupit enim te quamornatissimè & splen-
 didissimèq; uenire, quippe quem, ad se venientem In-
 di sint spectaturi. Quæ quum Cyrus audisset, centu-
 rioni primo, qui erat instructus, mandat ut consti-
 stens ipse ad dexteram, singillatim ductum ordinem
 in fronte collocaret: eademq; secundo uti denuntia-
 ret, imperat, atq; adeò per omnes similiter ut diuul-
 garetur, iubet. Illi dicto audientes & denuntiabant
 hæc celeriter, & celeriter denuntiata faciebant: bre-
 uiq; tempore frons ad ducentos, (tot enim ductores
 ordinū erant) altitudo ad centum habuit. Quumq;
 iam ita dispositi essent, sequi eos iussit ita ut ipse præ-
 cederet, & mox toto cursu præcedebat. Quia verò
 viam ducentem ad regiam arctiorem animaduerte-
 bat esse, quā ut omnes in fronte progredi possent:
 iusso ordine millenario primo sequi loco suo, alterum
 sequi hunc ponē mādāt. Atq; hoc modo semper ipse
 præcedebat, minimè interquiescēs: & ordines mille-
 narij singuli anteriores ponē sequebantur. Præterea
 ministros duos ad viæ aditum mittebat, qui factū
 quid opus esset, ignorantibus significarent. Quum
 verò Cyaxaris ad fores peruentum esset, centurioni
 primo imperat, sic ordinem instrueret, ut eius altitu-
 do duodenos cōtineret: præfectos autem duodenum
 militum propter regiam in frōte constitueret. Eadē se-
 cundo iubet imperari, et sic deinceps omnibus. Atq;
 hæc illi sanè faciebant. Cyrus aut ipse quū ad Cyaxarē
 in sto-

λεχων δικαιοσ
 ποσειας

εφελει

Insignis Cy-
 ri solertia
 in excitadis
 militum ani-
 mis.

Cyaxares
 Cyrum ad-
 se propter
 Indorum le-
 gatos arces-
 sit.

Cyri celerita-
 tas in ducenti-
 do exercitu.

in stola Persica, minimè ornatu superbo cõtaminata, ingressus esset: videns eñ Cyaxares, celeritate quidè delectabatur, ob stolæ verò vilitatem offensus: Quid hoc, inquit, est Cyre? cuiusmodi rē facis, qui habitu tali in conspectū Indorū venis? Ego verò te quàm splēdidissimū conspici volebā. Nā hoc ipsum ornamento mihi fuisset, si tu meæ sororis filius multo magnificentissimus visus esses. Et Cyrus ad hæc: Viro te modo, inquit, magis ornasse mi Cyaxares: an'ne si purpura indutus sumtis armillis, torquatus etiam, tibi mandati lentè paruissem: an nunc potius, quū tali tantoq; stipatus exercitu celeriter adeò dicto sum audiens, honorandi tui studio, & sudore celeritateq; quū ipse ornatus adsum, tū te orno: & ceteros etiam adeò tibi obsequetes exhibeo? Hæc Cyrus vbi dixisset, visus est Cyaxari rectè loquutus: itaq; mandatū, vt Indi adducerentur. Qui ingressi missos se ab rege Indorū aiebāt, ac iussos rogare, quā nā ex re bellū inuicē sibi Medi et Assyrius facerēt. Et te quidè postquā audissemus, mandauit vt ad Assyriū profecti, de his ipsis ex illo quoq; percunctaremur. Deniq; vestrū vtriq; exponeremus, dixisse regē Indorū, se cōsiderato iure cum illo futurum, cui sit illata iniuria. Ad hæc Cyaxares: Me igitur, inquit, audite: nulla nos Assyrium iniuria adficiamus. Quid ipse dicat, profecti ad eū exquirite. Cyrus autē, qui presens aderat, Cyaxarē interrogans: Num & ipse dicā, ait, quod sentio? Quūq; is iussisset, Vos igitur, inquit, Indorū regi hæc nuntiate, nisi quid aliud Cyaxari videtur: dicere nos, si quid Assyrius se læsum à nobis aiat, quod ipsum regē Indorum iudicē accipiamus. His auditis illi abierūt. Quumq; iā egressi esset, Cyrus ad Cyaxarē hoc vti sermone cepit: Equidē ad te sic veni, Cyaxares, vt multas & propriē meas pecunias è patria nō haberem: quæcumq; verò mihi fuerunt, earū pauca admodū reliquæ sunt, quippe qui eas in militem expenderim. Ac tu fortasse miraris, quo pacto eas expenderim, quū tu milite alulas. Verū scire te volo, expensas à me alia ratione nulla esse, quàm tribuendis præmijs & largiendo, quoties militū aliquē sum admiratus. Etenim mihi videtur, quū omnes, quibus quis quocumq; tamdē in negotio velit adiutoribus vti, incundius esse bene tam dicendo quàm faciēdo excitari, quàm adficiendo molestia & cogēdo: tum quos bellicis in rebus adiungere quis sibi adiutores alacres velit, eos verò de mei quidē iudicij opinione, bonis omnino verbis et factis uenādos esse. Amicos enim, non hostes oportet esse, qui nobiscum sine recusatione sint pugnaturi: quib; nec imperatori secundus in reb. inuideat, nec sint in aduersis timidi. Hæc igitur ego quum animaduertā, pecunijs esse mihi pluribus opus puto. Verū enim uerò ad te in omnib. respicere, quæ sumtū maximū equidē facere sentio, esse mihi videtur absurdū. Itaq; in commune spectandum utriq; arbitror, ut ne pecunie te deficiant.

Indorū Regis legati audiuntur.

Cyri cum Cyaxare de conficienda pecunia colloquium.

In quos usus pecunias Cyrus expendere cōfueuerit.

οὐ τῆ πορρικῆ πολῆ οὐδ' αὖ π ὑβρισιμῶν. ἰδὼς δὲ αὐτὸν ὁ Κυαξάρης, ὅτι μὲν τὰ χεῖρ' ἦσθη, τῆ δὲ φαν- λότητι τ' πολῆς ἠχθίοσθη, καὶ εἶπε· τί ἄρα, ὦ Κυ- ρε, οἶον πεποιήκασ' οὕτω φαιεῖς τοῖς ἰνδοῖς; ἔγω δ', εἶφ'η, ἐβουλόμην σε ὡς λαμπρότατος φαινώμαι. καὶ γὰρ ἐμοὶ κόσμος αὐτῷ ἄρα, ἐμῆς ὄντα ἀδελ- φῆς ἕν' ὅπμω γὰρ πρεσβύτατον φαίνοσθαι. καὶ ὁ Κῦρος πρὸς ταῦτα εἶπε· ὦ ποτὲ ἄρα αὐτῷ, ὦ Κυαξάρη, μάλλον σε ἐκόσμου, εἰδὼς πορφυρεῖσα ἄν- δρῶς, καὶ φέμια λατῶν, καὶ σρεπτοῖς ποδὶ χέμει- ν' ὅ, ὅλην κελύοντι ὑπὸ κούρῳσι; ἢ νῦν ὅτε (ὡς) ποσάυτη ἢ τοιαύτη διωάμει οὕτως ὀξείως σι ὑπα- κούω, ἄρα ἢ σὲ πμῶν, ἰδὼς π καὶ ἀουδῆ καὶ αὐ- τὸς κελύοντι, καὶ σὲ κροσῶν, καὶ σὺ δ' ἄλλως ἰδιόφκνῶς σι οὕτω παιδομῶνους; Κῦρος μὲν οὕτω ταῦτα εἶπε. ὁ δὲ Κυαξάρης νομίσας αὐτὸς ὅτι ἴσως λέγει, ἢ ἐκείλοσεν ἄρα σὺ ἰνδοῖς. οἱ δ' ἰν- δοῖ εἰσελθόντες ἔλεξαν ὅτι πέμψε σφῶν ὁ ἰνδῶν βασιλῆς, καὶ κελύσεια ὄρωσ' ἄν ἴδ' ὅπου ὁ πό- λεμος εἴη μῆδοις τὲ καὶ ἄστυείοις. ἐπεὶ δὲ σὺ ἀκούσασθαι, ἐκείλοσεν αὐτῷ ἐλθόντας πρὸς ἴσως ἄστυείοις, καὶ ἐκείνοσ τὰ αὐτὰ ταῦτα πηδέσθαι. τί σ' αὐτῷ ἀμφοτέρωσ ἕμιν εἶπῆν ὅτι ὁ ἰνδῶν βασιλῆς, ὅ δ' ἴσως σκεφάμεν, φαίη μὲν τὲ ἢ ἀδικουμένου ἔσθαι. πρὸς ταῦτα ὁ Κυαξάρης εἶπε· ἐμοὶ τοίνυν ἀκούετε ὅτι οὐκ ἀδικουμένου ἴσως ἄστυείοις οὐδ' ἐκείνοσ δ' ἐλθόντες σιωθῆσθε ὅ, π λέγει. πῶν δὲ ὁ Κῦρος ἦρθε ἴσως Κυαξάρη, ἢ καὶ ἔγω, εἶφ'η, εἶπω ὅ, π γιγνώσκω; καὶ ὁ Κυαξάρης ἐκείλοσεν. ἕμεις μὲν τοίνυν, εἶφ'η, ἀπαγγέλατε τῷ ἰνδῶν βασιλῆι τὰδε, (εἰ μὴ π ἄλλο δοκῆ Κυαξάρη) ὅτι φάμεν ἡμῶσ, εἰ φησὶν ὑφ' ἡμῶσ ἀδικῆσθαι ὁ ἄστυείοσ, ἢ αἰρεῖσθαι αὐτῷ τ' ἴσως ἰν- δοῦν βασιλῆα διγασίω. οἱ μὲν δὲ ταῦτα ἀκούσ- τῶσ ἄχοντο. ἐπειδὴ δὲ οἱ ἰνδοὶ ἔβηλθον, ὁ Κῦρος πρὸς τὸ Κυαξάρη ἦρχετο λόγῳ τοιῶδε. ὦ Κυαξάρη, ἔγω μὲν σι ἦλθον εἰδὼς σι ποσά ἔχον ἴδια χεῖρ' ματὰ οἰκῶν ὁπόσ' ἦν, τὰ τῆσ πάντων ὀλίγα γλοι πὰ ἔχο. ἀνήρχομαι δὲ, ἔφ'η, εἰς σὺν σρεπλώτασ, ὦ ἄρα σι ἴσως* δαυμαλῆσ σὺ, πῶσ ἀνήρχομαι ἔγω, σὺ αὐτῶν τρέφοντ' εἰ ἴσως, εἶφ'η, ὅτι εἰδὼ ἄλλο ποσῶν ἢ πμῶν ὦ χαλεζόμην, ὅταν πινὰ ἀγα- θῶ τ' σρεπλώτῆσ. δοκῆ γὰρ μοι, εἶφ'η, πάντας μ' ἔσ' ἀν' ἴσως βόλην ἀγαθῶσ σιωδργῶσ ποιῆσθ' ὅποισ ἴσως σὺν πμῶσ, ἢ σιδον εἶν' εἰ τε λέγονται καὶ εἰ ποσῶν πμῶσ μᾶλλον ἢ λυποῦνται καὶ ἀναγκάζονται· ἔσ' δὲ δὴ τῆσ εἰς τὸν πόλεμον ὄρωσ ποιῆσθαι ἴσως ἐβλόιβ' σιωδργῶσ πμῶσ, τὰ τας πάντ' πασιν ἐμοὶ γ' δοκῆ ἀγαθῶσ. ἀρατέ- ον εἶν' ἢ λόγῳσ ἢ ὄρωσ. φάλοσ γὰρ ἐκ ἐλθροῦσ δὲ εἶναι σὺν μέλλοντασ ἀπεφασίσασ σιμμια- χῶσ ἔσθ' ἢ, ἢ μῆτε ἰδιόσ τοῖσ ἀγαθῶσ τῶ ἀρχόντοσ φησὶν ὄρωσ, μῆτε σὺ σὺσ κελύσεια τ' πμῶσ σιμμια- χῶσ ταῦτ' οὕτω ἔσ' ἔσως πμῶσ σιωδργῶσ, χημῶσ δὲ κῶ πμῶσ δὲ σὺσ, πρὸσ μ' ἔν' σὺσ ταῦσ ὄρωσ, δι' αἰσθῆσ μοι σαπανῶντα ποσά, ἄρα πόν μοι δοκῆ εἶν' σκο πῆν δ' ἀξίω κοινῶ σὲ σὲ ἐμὲ ὅπωσ σι μὴ ἰδιόσ φησὶ χημῶσ

ἐκείλοσεν τὸσ

ἰδιόσ μῶσ

αἰρεῖσθαι

ἀρατέσασ

χήματα. ἡ γὰρ σὺ ἀφ' ἧσδε ἔχεις, οἷός τ' ἐπι καὶ ἐ-
 μοί ἐκ λαμβάνειν ὁπότ' ἐθέλω, ἄλλως τε καὶ εἰ
 εἰς τοιοῦτόν τι λαμβάνοιμι ὁ μὲν καὶ οἱ δε-
 πανθοὶ βέλτεροι εἶναι. ἀλλὰ οὐ ποτέ σου
 μέμνημαι ἀκούσας ὡς ὁ ἀρμένιος καταφρονεῖ
 ἔν τ' ἡμῶν ὅτι ἀκούσας τῶν πολεμίων προσόντων
 ἐφ' ἡμᾶς, καὶ οὔτε στρατὸν πέμπει, οὔτε ἄλλο
 τι μὲν δὲ ἐπ' ἀπάγοι. ποῖα γὰρ ταῦτα, ἔφη, ὁ
 Κύριος ἐκεῖνος ὡς τε ἐπὶ τὴν ἀφροσύνην ποτόροισ
 κρηττοῖς στρατὸν πέμπει καὶ πειρᾶσθαι αἰετῶν
 αὐτῶν προσημαίνει, ἢ λισσὴν εἶσαι ἐπὶ τῶν πρὸν-
 πι, μὴ καὶ ἄλλοι πολεμῶν πρὸς τοῖς ἄλλοις πε-
 ραίωται. καὶ ὁ Κύριος ἐπέστρεψε, αἰ δ' οἰκήσεις αὐ-
 τῶν ποτόροισ ὡς ἐχθροῖς χρεῖσιν εἶσιν ἢ εἰ δὲ δὲ φέ-
 ρεις; καὶ ὁ Κναξάρης ἔπειθε αὐτὸν μὴ οἰκήσεις οὐ
 πάντων ἐχθροῖς. ἔγω γὰρ τὸ τούτου οὐκ ἠμέλειω-
 ῶν μὴ οἱ εἶναι, ἐν δὲ δὴ δὴ αὐτῶν ἀπέλασθαι, ἐν τῶν
 πρὸς χημάτων ὡς ἀσφαλῆ εἶναι τῶν μὴ αὐτῶν γε-
 ῶν πολεμῶν γινώσκουσι, μὴ δὲ ὅσα αὐτῶν δὴ δύ-
 νατο ὑπεκκρίσασθαι, εἰ μὴ τις πολιορκίῃ πρὸς
 καὶ θημάτων, ὡς πρὸ ὁ ἐμὸς πατήρ ποτε ἐποίη-
 σεν. ἐκ τούτου δὲ ὁ Κύριος λέγει τὰς δὲ δὴ εἰ
 θέλεις ἐμὴν πέμψαι, ἵππεσσ μοι προσημαίνει ὅτι οἱ
 δευνοῦσις ἱκανοὶ εἶναι, οἷμαι αὐτῶν τοῖς θεοῖς
 ποιῆσαι αὐτῶν καὶ δὲ στρατὸν πέμπει, καὶ
 ἀφροσύνην δὴ δὴ οἱ ἐπὶ δὲ ἐλπίζω καὶ ἄλλοι
 αὐτῶν μεμολοῦσιν ἡμῶν ἔσεσθαι ἢ νῦν εἶναι. καὶ
 ὁ Κναξάρης ἔπειθε καὶ ἐπὶ ἐλπίζω ἐκένους ἐλ-
 θῆν πρὸς σε μάχουσι ἢ πρὸς ἡμᾶς. ἀκούω γὰρ καὶ
 ἡμῶν ἀφροσύνην πρὸς τῶν παιδῶν αὐτῶν οἱ γινώσκουσι,
 ὡς τε ἔγω αὐτῶν καὶ πάλιν ἔλθοιεν πρὸς σε. ἔγω χει-
 εῖον δὲ γινώσκουσι πρὸν αὐτῶν, πάντ' αὐτῶν πρὸ
 ἡμῶν τῶν ἡμῶν βελομένων. ἐκεῖν δὴ οἱ, ἔφη ὁ Κύ-
 ριος, σύμφυτον εἶναι τὸν λαὸν ἡμῶν ταῦτα βε-
 λομένων, μάλιστα γὰρ αὐτῶν, ἔφη ὁ Κναξάρης, καὶ
 ἔλθοι πρὸς αὐτῶν εἰς χεῖρας, καὶ εἰ πρὸς ὁμοῦ ἐπὶ
 αὐτῶν, τὰ πρὸς καὶ ποτόροισ αὐτῶν λαμβάνουσιν, ἀκού-
 τῶν, ἔφη ὁ Κύριος, ἡ γὰρ τῶν δὲ δὴ λέγεις. ἔγω
 πολεμῶν δὴ αὐτῶν πᾶσι τοῖς μετ' ἐμὸν πόλεως τε-
 θήσονται ἀμφὶ τὰ θεῖα τῶν σῆς χώρας καὶ τῶν
 ἀρμενίων, καὶ ἵππεσσ δὲ ἢ δὴ ἕνας προσημαίνει τῶν
 αὐτῶν ἐπὶ τῶν ἀφροσύνην. τὰ μὲν τοῖνυν ὁμοῖα
 ποιοῦν, ἔφη ὁ Κναξάρης, ἐκ αὐτῶν πολεμῶν εἰς πο-
 λὺν πόλεων ἢ δὴ αὐτῶν φαίνουσιν τῶν ἐμῶν ἐχθρῶν
 ἀφροσύνην, ἔφη ὁ Κύριος, ἡ γὰρ τῶν αὐτῶν γίνουσι, δὴ ἔστιν, ἔφη ὁ
 Κύριος, καὶ πρὸς αὐτῶν καταφρονεῖ καὶ οὐδέ
 δεοῦν τὰ ἐπίθαινον. καὶ ἡμῶν πρὸς ἐκεῖσε ἕλθου
 ὡς ἐγὼ βελομένων μετὰ τῶν ἀφροσύνην ποιοῦν, καὶ
 ἵππεσσ, ἔφη, αὐτῶν αὐτῶν ἐκ τῶν φανερῶν. καὶ ἄλλοι
 ἔφη, λέγει ὁ Κναξάρης. ἔγω δὲ οἱ ἐκ ἐλπί-
 ῶν δὴ δὴ αὐτῶν μετὰ τῶν ἀφροσύνην, ὡς βελομένων
 πρὸς τὰ φροσύνην ἐλθῶν τὰ πρὸς τῶν ἀφροσύνην. ὁ
 Κύριος ἔφη, βελομένων ἐλθῶν καταφρονεῖ αὐ-
 τῶν ὡς ἐχθρῶν ταῦτα. ὁπότ' ἐθέλω τὸν πολεμῶν
 αὐτῶν ἢ ἔχεις δὴ αὐτῶν ἀφροσύνην, καὶ δὴ δὴ ἡμῶν
 πέμψαι αὐτῶν οἱ ἱκανοὶ ἵππεσσ καὶ πεζοῖς τῶν
 πρὸς ἐμῶν ἀφροσύνην, οὗς σὺ λαβὼν βίβης αἰετῶν

deficient. Nā si harum tibi sit copia, scio mihi quoq;
 sumendi eas facultatem fore, quum opus erit: praefer-
 tim si in eiusmodi quēdam usum illas sumsero, in quē
 expensae tibi quoq; maius commodam adferant. At
 nuper audire de te memini, Armenium te modò cō-
 temnere, qui hostes aduersum nos venire audiat, ac
 neq; copias mittere, neq; tributum debitum adferre.
 Nimirum, inquit, facit haec ille mi Cyre: ut iam mihi
 sit dubium, vtrum melius fuerit bellum homini fa-
 cere, ac vim adhibere: an magis profuerit in hoc qui-
 dem ipsum tempore missum facere, ne hunc etiam
 ceteris hostibus nostris adiungamus. Et Cyrus porro
 interrogabat: Num verò munitis in locis habitant,
 an quae adiri facile possint? Nō admodum, respondit
 Cyaxares, munitis in locis domus habent. Nam illam
 ego rem non neglexi. Sunt tamen montes, in quos si
 se recipiat, sic esse tutus possit, ut nec se ipsum statim
 hosti dedere, nec quaecumq; in illos subuenerit, neces-
 se habeat: nisi quis eum diutius ibidem heredo obsi-
 deat, quemadmodum meus pater olim fecerat. Haec
 Cyrus haec verba subiecit: Si me voles mittere,
 tanta equitum manu mihi adiuncta, quanta tibi suf-
 fectura videbitur: arbitror me, Dijs bene iuuantibus,
 effecturum, ut & copias mittat, & tributum
 pendat. Immo praeter haec spero consore, ut multo
 nobis, quam nunc est, sit amicio. Et Cyaxares, Ego
 quoq; spero, inquit, lubentius illos ad te concessuros,
 quam ad nos. Nam quosdam ex ipsius liberis tecum
 olim uenari consueuisse audio, qui fortassis ad te rur-
 sus accesserint. Eorum porro si quos ceperis, omnia
 cōfici ex animi nostri sententia possint. Ergo ne tibi cō-
 ducere uidetur, inquit Cyrus, ut haec nostra consilia
 caelentur? Nimirum hoc pacto, ait Cyaxares, & fa-
 cilius aliquē ipsorum ceperimus: et si quis eos inuadat,
 minus paratos inuenerit. Et Cyrus, Audi igitur, in-
 quit, an aliquid dicere tibi uidebor. Frequēter ego cū
 omnib. qui mecum erāt Persis, propter limites tuae Ar-
 meniorūq; regionis sum uenatus, atq; etiā aliquando
 quibusdā equitib. assumtis, qui mihi ex Medis familia
 res erāt, sum eò profectus. Ergo minime suspectus fue-
 ris, ait Cyaxares, si his cōsimilia institueris. Sin multo
 maiores copiae conspiciantur, quam quib. uti ad uenā-
 dum solebas: tum uerò res suspecta fuerit. Sedenim li-
 cet, inquit Cyrus, etiā haec causam quamdā nō ineptā
 ad persuadēdum praetexere, si quis istic enūtiat uelle
 me magnā uenationem instituere, et si palam equites
 ego abs te petā. Perpulcrē dicis, inquit Cyaxares: atq;
 ego tibi non uolā praeter modicos quosdam cōcedere,
 quasi qui ad castella regionis Assyriorum cōfinia sim
 ipse profecturus. Nā reuera decreui ad ea proficisci,
 ut quā munitissima reddā Tu uerò cū copijs tuis ubi
 progressus fueris, ac iā biduū uenādo cōsumseris, mit-
 tā ego tibi et equitū et peditum apud me collectorum
 quātum satis fuerit: quib. tu acceptis rectā cōscēdas.

Ratio confi-
ciunda pe-
cuniae, si Ar-
menius mul-
tetur ob de-
fectionem.

Consultatio
Cyri & Cy-
axaris de Ar-
menio in or-
dinem redi-
gendo.

τοῦ ἀλλ' ἐπ'

ὡς ἡμῶν βελο-
μένων.

ἀφροσύνην

ὡς ἐχθρῶν ἀφρο-
σύνην.

ἀφροσύνην

πολιορκίῃ

καὶ

Ego

Ego verò reliquis cū copijs quo propè à vobis absim
 enitar: vt sicubi opportunū fuerit, cōspiciendum me
 prabeā. Hoc igitur modo Cyaxares cōtinuò & equi
 tes & pedites ad castella cogebat, atq; etiā currus cū
 cōmeatu per eā viā, ad castella quæ duceret, prami
 tebat. Cyrus autē profectiōnis ergo sacrāre faciebat,
 ac simul ad Cyaxarē mittēs, equites iuniores [dari si
 bi] poscebat. Ille verò quum multi admodū sequi vel
 lēt, paucos solum cōcessit. Et Cyaxare iā cū copijs e
 quitū peditūq; viā, quæ ad castella ducebat, progres
 so: Cyro sacrificia de expeditione aduersus Armeniū
 suscipiēda, fausta obtigerunt. Itaq; suos educit, quasi
 ad venandū se parasset. Quumq; iā iter faceret, mox
 primo in agro lepus exsurgit, & aduolās aquila dex
 tra quū lepore fugientē despexisset, & irruit et ferijt
 eū, raptūq; sustulit, ac proximū in collē quū deporta
 set, pro libidine preda est usa. Cyrus uerò auguriū in
 tuitus, delectatus est eo, Iouemq; Regē adorās, ad eos
 qui aderāt, dixit: Venationē, amici, Volente Deo feli
 cē faustamq; instituiumus. Quū autē ad fines peruentū
 esset, statim more suo venabatur. Ac peditum quidē
 equitūq; vulgus in hoc erat, vt feras aduētū suo ex
 citaret: optimi autē ex vtriusq; diuisi, feras excitas
 excipiebāt & persequebātur. Itaq; multos et apros,
 et ceruos, et capreas, et siluestres asinos ceperunt. Sūt
 enim hac etiā tēpestate illis in locis asini siluestres per
 multi. Deinde intermissa venatione, delatus ad Ar
 meniorū fines, cœnabat: ac postridie rursum venaba
 tur, eos ad mōtes accedens, quos [accedere] cupiebat.
 Heic rursum venādi finē faciens, cœnabat. Quū autē
 persentisceret, exercitū ab Cyaxare missum aduēt a
 re: clam ad eos missō nuntio, vt ex interuallo duarū
 ferē parasangarū ab se abessēt ac cœnaret, edixit. Pro
 uidebat enim fore, vt hoc ipsum ad fallendū aliquid
 cōduceret. Quā primū uerò cœnassent, vt ipsorū præ
 fectus ad se ueniret, mādauit. Itaq; cēturiōnes ordi
 nū adesse iussī à cœna quū aduenissent, in hunc mo
 dū loquutus est: Antehac, amici, Armenius Cyaxari
 et societate iunctus fuit, & imperio subiectus. Nunc
 postquā hostes inaudijt aduētare, spreto Cyaxare ne
 que copias nobis mittit, neq; tributū persoluit. Itaq; iā
 nobis hic uenādus est, si quidē poterimus: ac mihi sa
 nè res in hunc modū gerēda videtur. Tu Chrysanta,
 postquā somnū ceperis, quātū moderatē satis erit, di
 midia Persarū, qui nobiscū sunt, partē sumito: viam
 mōtanā ingreditor, et mōtes occupato, ad quos eū cō
 fugere aiunt, quū aliquē metuit. Duces ipse tibi dabo.
 Atq; hos sane mōtes etiā desos [ex arborib.] esse perhi
 bēt, vt spes sit, minimē fore vt cōspiciamini. Sed ta
 mē si ante exercitum expeditos homines, qui & nu
 mero et vestimentis sint latronib. confimiles, prami
 seris: hi si quosdā in Armenios incidāt, partim eos cō
 prehensos impediuerint ne quid enuntient: partim
 quos cōprehendere nequiuerint, procul arcendo, ne
 exercitum

Cyrus per si
 mulationem
 uenationis
 Armeniū in
 uadit.

Singularis
 in fallēdo in
 dustria.

Cyri oratio
 de ratione
 rei gerēda.

καὶ αὐτὸς δὲ ἔχων τὴν δὴ μὴν διώκειν περὶ
 μὴν μὴ πρὸς τὸ ἴδιον εἶναι, ἵνα εἴποι καὶ ἄλλος ἐν,
 ἠδὲ φανέτω. οὐτὼ δὲ μὴν Κυαξάρης διώκειν πρὸς
 τὰ φρονεῖα ἠθροῖζον ἰππείας τε καὶ πεζοῦς, καὶ
 ἀμύξασθαι δὲ σίτου πρὸς τὴν μὴν τὰ φρού
 ρεῖα ὄδον. ὁ δὲ Κῦρος [δὴ δέως* ἐδύετο] ἠδὲ τῆ
 ρεῖα, καὶ ἅμα τῶν μὴν ἦται τὸν Κυαξάρην [ἠδὲ*
 τῆν νεωτέρων ἰππέων. ὁ δὲ, πάντων πολλῶν βουλο
 μῶν ἔπειθε, & πολλὰς ἔδωκεν αὐτῷ. ἰπποσλη
 λυδοτῶ δ' ἠδὲ τῆ Κυαξάρης σὺν διωκίῃ καὶ
 πεζικῇ καὶ ἰππικῇ τὴν πρὸς τὰ φρούρεα ὄδον, γί
 γνεται τῷ Κῦρῳ τὰ ἰδρὰ ἠδὲ τὸν ἀρμυρῖον ἰσῆαι
 καὶ αὐτῶς ἰσῆαι ὡς εἰς θῆραν πῆκονδι
 ασμῶν. πορβομῶν δὲ αὐτῷ δὴ δὴς ἐν τῷ πρῶ
 τῷ χωρίῳ ἰππείαςται λαγῶς ἀεὶ δ' ἠδὲ πᾶ
 μῶν αὐτῶν ὡς κατὰ εἰδὲ λαγῶ φθύγονται,
 ἠδὲ φθόρον ἐπιπέσει τε αὐτῶν, καὶ σωμαρπῶ
 σαις ἰσῆαι, καὶ ἀπὸ νεγκῶν ἠδὲ λῶφον πινὰ εἰ πρὸ
 ῶ, ἐχῆτο τῆ ἀγρᾷ ὁ, ἠδὲ λαον. ἰδὼν οὖν ὁ Κῦρος
 ὁ σιμῶν, ἠδὲ τῆ πρὸς σικῶν Δία βασιλέα,
 καὶ ἔπει πρὸς τῶν πρῶντασ ἠδὲ μὴν θῆρα καὶ λῆ
 σαι, ὁ ἀνῶρος, ἠδὲ θεὸς θῆρα. ὡς δὲ πρὸς τῶν ὄρι
 οἰς ἐχθρῶν, διδῶν ὡς πρὸς εἰσῆαι θῆρα καὶ δ' μὴ
 πᾶσθαι τῆν πεζῶν καὶ τῆν ἰππέων ἀρμυρῶν ὡς
 ἠδὲ ἰσῆαι τὰ θῆρα ἰσῆαισῶν. οἱ δὲ ἀεὶσῶν καὶ
 πεζοὶ καὶ ἰππῆς διέσῆσαν, ἠδὲ τὰ ἀνίσταμῶν ἰπ
 πῶν καὶ ἐδὴ ὡκον, καὶ ἠθροῦ πολλὰς καὶ σὺς ἠ
 ἐλάφους καὶ δορῶν δ' αὐτῶν, καὶ ὄντας ἀγέλιους. πολλ
 λῶι γ' ὡς τούτοις τοῖς τόποις ὄνοι καὶ νῦν ἐπὶ γί
 γνον. ἔπει δ' ἔλησαν τῆ θῆρασ, πρὸς σικῶν πρὸς
 τὰ ὄρια τῆν ἀρμυρῶν ἐδ' ἠθροῦσῶν ἠδὲ τῆ ἠθρο
 ρεῖα αὐτῶν ἐθῆρα, πρὸς σικῶν πρὸς τὰ ὄρια ὡ
 ρεῖα. ἔπει δ' αὐτῶν ἔλησαν, ἐδ' ἠθροῦσῶν ἠδὲ τῆ
 Κυαξάρους στρατῶμα ὡς ἠθροῦ πρὸς σικῶν, ἠδὲ τῆ
 φας πρὸς αὐτῶν, ἔπει ἀπέσῆσαν αὐτῶν δ' ἠθρο
 σῶν ἠδὲ τῶν πρὸς σικῶν ἠθροῦσῶν, ἠδὲ τῆ πρὸς
 σῶν ἠθροῦσῶν. ἠθροῦσῶν οἱ, ὁ ἀρμυρῶν πρὸ
 σῶν μὴν καὶ σύμμαχθαι ἠδὲ καὶ ἰππῆσθαι Κυα
 ξάρθαι. νῦν δ' ὡς ἠθροῦσῶν πρὸς σικῶν ἠθροῦσῶν
 κατὰ φρονεῖα, καὶ οὐτε στρατῶμα τῶν μὴν, ἠθρο
 οὐτε δ' ἠθροῦσῶν ἀρμυρῶν σῶν ἠθροῦσῶν δ' ἠθρο
 ρεῖα ἠθροῦσῶν διώκειν. ἠθροῦσῶν οὐκ ἠθρο, πρὸς
 σῶν μὴν, ὁ Χρυσάντα, ἔπει δ' ἠθρο ἀρμυρῶν ὄν μῆ
 τερον, λάβε σῶν ἠθροῦσῶν πρὸς σῶν τῆν σῶν ἠθρο
 τῶν ὄριων, καὶ κατὰ λαβε τὰ ὄρια εἰς ἀφῶσιν αὐ
 τῶν ὄριων πρὸς φρονεῖα κατὰ φθύγονται. ἠθροῦσῶν δὲ
 σῶν ὄριων. φασὶ μὴν οὐκ ἠθροσῶν τῶν τῶν τῶν
 ὄρια εἶναι, ὡς ἐλπίς ἠθροσῶν μὴ ὄριων αὐτῶν ἠθρο
 σῶν πρὸ τῶν στρατῶμασ διώκειν ἀνῶρας, λῆ
 σῶν εἰκότας. ὁ δ' ἠθροσῶν τῶν σῶν, ἠθροσῶν
 σῶν, ἠθροσῶν ὄριων τῶν ἀρμυρῶν, ὄριων αὐ
 τῶν σῶν μὴ διώκειν λαμβῶνται, ἀρμυρῶν σῶν
 αὐτῶν ἠθροσῶν γίγνονται τῶν μὴ ὄριων αὐτῶν δ' ὄριων
 στρατῶν

πρὸς ἀρμυρῶν

ἠθροσῶν φθ.

